

...Een zoektocht naar de praktijk...

Het tekort aan stageplaatsen in de zorg.

LiO Onderzoeksverslag

Lerarenopleiding Gezondheidszorg en Welzijn

Marenka Willems

Januari 2014

S1038360

A. Nijsen Hogeschool Windesheim Zwolle

E. Boer Hogeschool Windesheim Zwolle

C. von Liebenstein Gilde Opleidingen, locatie Venray/Oostrum.

Inhoudsopgave

Samenvatting	Blz. 4
Voorwoord	Blz. 5
Inleiding	Blz. 6
Hoofdstuk 1. Onderzoeksplan	Blz. 7
1.1 Inleiding	Blz. 7
1.2 Aanleiding van het onderzoek	Blz. 7
1.3 Probleemstelling	Blz. 8
1.4 Belang van het onderzoek	Blz. 8
1.5 De context van het onderzoek	Blz. 9
1.6 Theoretische verdieping	Blz. 10
1.7 Onderzoeksvraag	Blz. 10
1.8 Plan van aanpak	Blz. 11
Hoofdstuk 2. Theoretisch kader	Blz. 14
2.1 De ontwikkelingen in het onderwijs	Blz. 14
2.2 De invloed van stage op de leerling	Blz. 15
2.3 Het ontstaan van het tekort aan stageplaatsen in de zorg	Blz. 15
2.4 Waar bevinden zich de tekorten aan stageplaatsen in de zorg	Blz. 15
2.5 De oorzaken van het tekort aan stageplaatsen in de zorg	Blz. 16
2.6 De maatregelen in het onderwijs	Blz. 18
2.7 De alternatieven voor het tekort aan stageplaatsen	Blz. 18
Hoofdstuk 3. Gegevensverzameling	Blz. 21
3.1 Uitkomsten gesprek met de BPV coördinator	Blz. 22
3.2 Uitkomsten gesprek met teammanager sector Zorg en Welzijn	Blz. 24
3.3 Enquête interne BPV coördinator	Blz. 27
3.4 Enquête docenten/instructeurs	Blz. 29
3.5 Enquête leerlingen zonder stage-ervaring	Blz. 30
3.6 Enquête leerlingen met stage-ervaring	Blz. 31
Hoofdstuk 4. Analyse	Blz. 32
Hoofdstuk 5. Discussie	Blz. 34
Hoofdstuk 6. De Conclusie	Blz. 35
6.1 Wat is de oorzaak van het tekort van het aantal stageplaatsen bij de Gilde Opleidingen, sector Zorg?	Blz. 36
6.2 Wat zijn de gevolgen van het tekort van het aantal stageplaatsen voor de eerstejaarsleerlingen van de Gilde Opleidingen, locatie Venray/Oostrum?	Blz. 36
6.3 Wat zijn de ervaringen van de alternatieven die nu worden ingezet?	Blz. 37
6.4 Wat zijn de voor- en nadelen van alternatieven van stageplaatsen voor leerlingen van de Gilde Opleidingen, sector Zorg?	Blz. 37

Hoofdstuk 7. Algemene conclusie	Blz. 42
7.1 aanbevelingen	Blz. 43
Hoofdstuk 8 Reflectie	Blz. 44
Hoofdstuk 9. Literatuurlijst	Blz. 46

Bijlagen

Bijlage 1: Artikel Dagblad de Limburger “Groot tekort aan stages in de zorg”	Blz. 48
Bijlage 2: Verslag gesprek externe BPV coördinator, M. van de Sterren.	Blz. 49
Bijlage 3: Verslag gesprek teammanager Zorg en Welzijn, C. Ebben.	Blz. 53
Bijlage 4: Enquête docenten/instructeurs.	Blz. 57
Bijlage 5: Enquête leerlingen zonder stage ervaring.	Blz. 67
Bijlage 6: Enquête leerlingen met stage ervaring.	Blz. 72

Samenvatting.

Dit praktijkonderzoek werd uitgevoerd bij de Gilde Opleidingen. Bij deze onderwijsinstelling deed zich het probleem voor van een tekort aan stageplaatsen in de zorg. In dit onderzoek is uitgegaan van de eerstejaars leerlingen van de Beroepsopleidende Leerweg (BOL), groep ZV31C en ZV31A. Deze groepen zijn representatief voor de rest van de leerlingen van de BOL, binnen de Gilde Opleidingen sector Zorg locatie Venray/Oostrum.

Het praktijkonderzoek werd gestart met een literatuurstudie. Tijdens deze studie werd duidelijk dat het tekort aan stageplaatsen in de zorg niet alleen een probleem was voor de Gilde Opleidingen, maar ook een maatschappelijk probleem was. De bezuinigingen in de zorg hebben veel invloed gehad op het toewijzen van het aantal stageplaatsen binnen de verschillende werkvelden.

Voor het verzamelen van de gegevens voor dit praktijkonderzoek hebben gesprekken plaatsgevonden met de externe BPV coördinator van de Gilde Opleidingen en de teammanager sector Zorg, locatie Venray/Oostrum. Dit heeft veel informatie opgeleverd hoe op managementniveau keuzes werden gemaakt met betrekking tot dit probleem. Het verkorten van de stageperiode voor de eerstejaars leerlingen van 10 weken naar 7 weken, is een beslissing geweest die het afgelopen schooljaar is genomen. Op deze manier kon men voor dit schooljaar alle leerlingen een stageplaats toewijzen.

Met de zorginstellingen werd via een klankbordgroep het tekort aan stageplaatsen regelmatig besproken. Het probleem werd gezien als een gezamenlijk probleem om te komen tot goede oplossingen voor de leerlingen van de sector Zorg.

Via enquêtes met de interne BPV coördinator, de docenten/instructeurs en de leerlingen is duidelijk geworden hoeveel invloed dit probleem heeft gehad op hun functioneren.

In de analyse kwam naar voren dat door het verkorten van de stageperiodes de leerlingen meer uren op school doorbrachten. De leerlingen gaven aan niet genoeg stage ervaring te kunnen opdoen in de verschillende werkvelden. Hierdoor hadden ze meer moeite zich een goed beeld te vormen van de verschillende werkvelden. De beslissing van het verkorten van de stageperiode had voor vele leerlingen ook tot gevolg dat ze een werkdruk voelde bij het afronden van de stageopdrachten. Ze hadden het gevoel onvoldoende tijd hiervoor te hebben. De docenten ervoeren een verhoogde werkdruk doordat leerlingen meer theorielessen op school kregen.

De conclusie werd uitgewerkt aan de hand van de onderzoeksvraag, "Welke aanbevelingen kunnen gedaan worden aan de teamleiding Gilde Opleidingen, sector Zorg rondom het tekort van het aantal stageplaatsen" en "Wat zijn de voor- en nadelen van de alternatieven".

Deze werden uitgewerkt aan de hand van de deelvragen. Dit geheel werd gekoppeld aan de literatuur vanuit de literatuurstudie. Het verkorten van de stageperiode van de eerstejaars leerlingen van 10 weken naar 7 weken leek in eerste instantie een goede beslissing. Hierdoor kreeg elke leerling een stageplaats toegewezen. Simulatie onderwijs was een goede optie om het probleem op te vangen van het tekort aan stage-ervaring. Het is een effectieve manier om binnen een veilige leeromgeving praktijksituaties te oefenen. Een aannamesop leek de beste beslissing om de toestroom van het aantal nieuwe leerlingen het hoofd te bieden. Het grote nadeel is echter dat voor de toekomst een tekort aan arbeidskrachten in de zorg zal ontstaan, zeker in relatie tot de huidige vergrijzing. De voordelen van het ontwikkelen van een leerafdeling is groot. Het creëert op een effectieve manier veel stageplaatsen. De Gilde Opleidingen is als beroepsopleiding in deze afhankelijk van de inzet en initiatieven van de zorginstellingen.

Voorwoord.

Ik heb een praktijkonderzoek gedaan vanuit mijn Lerarenopleiding Gezondheidszorg en Welzijn. Ik heb dit onderzoek uitgevoerd tijdens mijn LiO stage bij de Gilde Opleidingen, locatie Venray/Oostrum. Ik werkte hier voor de periode van januari 2014 t/m juli 2014. Het probleem dat ik in kaart heb gebracht binnen deze opleiding, is het tekort aan stageplaatsen in de zorg. Bij dit onderzoek ben ik uitgegaan van de eerstejaars leerlingen van de sector Zorg bij de Gilde Opleidingen, locatie Venray/Oostrum

Mijn doel was het probleem in beeld te brengen en aanbevelingen te doen aan de hand van de onderzoeksvraag en deelvragen. Ik heb met veel plezier gewerkt aan deze opdracht. Het heeft me een goed beeld gegeven van de roerige tijd in de zorg, in relatie tot het onderwijs.

Ik heb een prettige begeleiding mogen ontvangen van diverse personen te weten C. Liebenstein, mijn stagebegeleidster van de Gilde Opleidingen, A. Nijsen, mijn leerwerkbegeleider vanuit de hogeschool Windesheim, en mijn studiebegeleider E. Boer ook vanuit de hogeschool Windesheim.

W. de Groot wil ik bedanken voor het geven van het onafhankelijk advies op verschillende momenten in mijn onderzoek. Haar heb ik ervaren als een onafhankelijke critical friend.

Marenka Willems

Kessel, mei 2014.

Inleiding.

In dit onderzoeksverslag wordt weergegeven wat de aanleiding is geweest van het onderzoek. De probleemstelling wordt beschreven en er wordt benoemd wat het belang is van het onderzoek. Na een korte literatuurstudie worden de onderzoeksvraag en deelvragen geformuleerd.

In het theoretisch kader wordt veel aandacht besteed aan literatuuronderzoek en de laatste ontwikkelingen ten aanzien van het probleem “het tekort aan stageplaatsen in de zorg”.

In het hoofdstuk 3 wordt een weergave gedaan van de gegevens die er binnen de Gilde Opleidingen verzameld zijn middels gesprekken en enquêtes.

In het gedeelte van de analyse zullen de verzamelde gegevens geanalyseerd worden. Deze worden met elkaar vergeleken en gekoppeld aan de literatuur.

In het gedeelte van de discussie wordt gekeken welke antwoorden er goed gegeven kunnen worden op de onderzoeksvraag en de deelvragen. Ook wordt bekeken welke vragen er onbeantwoord blijven.

In de conclusie wordt antwoord gegeven op de onderzoeksvraag en deelvragen op basis van de analyse en de discussie van het onderzoek. Ook worden er aanbevelingen gedaan voor de onderwijspraktijk.

De reflectie wordt beschreven in hoofdstuk 6. Hierin wordt de betekenis aangegeven van het onderzoek en wat dit betekende voor het handelen in dit onderzoek in de onderwijspraktijk.

Hoofdstuk 1 Onderzoeksplan.

1.1 Inleiding.

Dit praktijkonderzoek is uitgevoerd bij de Gilde Opleidingen te Venray/Oostrum, sector zorg. Dit is een middelbaar beroepsopleiding die leerlingen onder andere opleidt in de zorg tot verzorgende en verpleegkundige. De Gilde Opleidingen leidt leerlingen op door middel van de beroepsopleidende leerweg (BOL) en de beroepsbegeleidende leerweg (BBL). Bij de BOL opleiding heeft de leerling 60% les op school en 40% stage. Bij de BBL opleiding heeft de leerling 40% les op school en 60% stage. De Gilde Opleidingen werkt volgens de visie van het competentiegericht onderwijs. De leerlingen leren de competenties met de kernelementen, kennis, houding en vaardigheden. Dit geheel leren ze zowel op school als in de beroepspraktijk, door het uitvoeren en uitwerken van kwalificerende bewijsstukken. Dit zijn bewijsstukken die ze moeten maken in de praktijk. Ook moeten de leerlingen met behulp van de beoordelingslijsten de competenties aantonen.

Door een toename in de aanmeldingen van het aantal leerlingen is in de loop van de tijd een spanningsveld ontstaan. Dit heeft geresulteerd in een tekort van het aantal stageplaatsen binnen de verschillende werkvelden in de zorg. Vanuit deze verlegenheids situatie is het praktijkonderzoek gestart. Vanuit deze praktijkvraag is toegewerkt naar de onderzoeksvraag.

1.2 Aanleiding van het onderzoek.

De afgelopen jaren is er een toename geweest in het aantal aanmeldingen van BOL leerlingen bij de Gilde Opleidingen. In de loop van de tijd is er een spanningsveld ontstaan tussen het aantal leerlingen en het aantal stageplaatsen.

In oktober 2012 besteedde de plaatselijke krant "Dagblad De Limburger" er al een artikel aan, met als titel "Groot tekort aan stages in zorg". Hierin werd vermeld dat één op de vier eerstejaars leerlingen, niveau 3 en 4, voor het schooljaar 2012-2013 nog geen stageplaats had. Dit betekende dat 22 van de 91 leerlingen nog geen stageplek toegewezen hadden gekregen. In januari 2013 zouden deze leerlingen van de regio Horst-Venray, moeten starten met de stage. Volgens de bestuursvoorzitter van de Gilde Opleidingen Leo Scholl, lag de voornaamste oorzaak voor het achterblijven van het aantal stageplaatsen in de bezuinigingen. Joep Mooren, directeur van Zorg aan Zet deelde deze zorgen. "Goede stagebegeleiding kost tijd, terwijl instellingen vanwege de bezuinigingen efficiënter en goedkoper moeten werken" (Dagblad de Limburger, 2012). In bijlage 1 is het volledige artikel geplaatst.

Ook in het schooljaar 2013-2014 werd het tekort aan stageplaatsen een actueel probleem binnen de Gilde Opleidingen. Dit bleekt uit de oriënterende gesprekken die zijn gevoerd met de stagecoördinator en de teammanager sector Zorg en Welzijn. Ook stond dit punt op de agenda tijdens het kernteam overleg van 19 december 2013 en was het onderwerp van de studie-ochtend op 30 januari 2014.

Naar aanleiding van de oriënterende gesprekken met de stagecoördinator en de teammanager plus de gesprekken met de docent collega's tijdens dit kernteam overleg en studieochtend, bleekt dit actuele probleem een duidelijke aanleiding te zijn voor onderzoek.

1.3 Probleemstelling.

Probleemstelling voor dit praktijkonderzoek:

De Gilde Opleidingen sector Zorg, locatie Venray/Oostrum heeft een probleem rondom het tekort van het aantal stageplaatsen voor de eerstejaars BOL leerlingen VZ en VP.

1.4 Belang van het onderzoek.

Binnen de Gilde Opleidingen is ook gezocht naar verschillende oplossingen voor dit probleem. De vraag is, dekken deze oplossingen het gehele probleem van het tekort aan stageplaatsen voor de eerstejaars leerlingen. Om deze reden was dit onderwerp een actueel probleem binnen de Gilde Opleidingen locatie Venray/Oostrum.

Ik ben persoonlijk gemotiveerd dit onderwerp te onderzoeken omdat ik veel waarde hecht aan een goede praktijkvorming binnen de beroepsopleiding. Het opdoen van een ruime praktijkervaring sluit naar mijn mening goed aan op de theorie. Op deze manier krijgen leerlingen een compleet beeld van het beroep verpleegkundige/verzorgende. Door middel van stages kunnen ze de vaardigheden toepassen die ze in de theorie op school hebben geleerd. Dit is naar mijn mening een goede voorbereiding op hun toekomstig beroep. Ik ben erg gemotiveerd om me te verdiepen in dit onderwerp en dit probleem inzichtelijk te maken voor de leerlingen en de collega's van de sector Zorg. Van hieruit kan ik aanbevelingen doen die de situatie voor de leerlingen en de docenten optimaliseren.

Maatschappelijk gezien is dit onderwerp niet alleen een probleem van de Gilde Opleidingen, maar ook een landelijk probleem binnen de opleidingen Zorg. Het tijdschrift voor Verpleegkundigen Nursing (juli 2013) schreef het artikel *Stagetekort door explosieve groei studenten verpleegkunde*. In dit artikel zegt Hans Aarts, van het Landelijk Opleidingsoverleg Verpleegkunde (LOOV), dat door de plotselinge hoge instroom van verpleegkunde studenten, het moeilijker wordt om een kwalitatieve goede stage aan te bieden, (Nursing, 2013). Er zijn landelijk gezien verschillende ideeën ten aanzien van dit probleem. Hier zijn verschillende onderzoeken naar gedaan. De Universiteit Twente onderzocht de zomerstages in de zorg. Nijmeijer (2010) beschreef in dit literatuuronderzoek het idee van zomerstages in de zorg als oplossing voor de knelpunten tussen onderwijsinstellingen en het werkveld.

Ook de politiek houdt zich bezig met dit maatschappelijke probleem. A. Kant en J. van Ruitenburg van de politieke partij SP deden het onderzoek "Zorgelijke stages", een onderzoek naar de tekorten in stages in Zorg en Welzijn (Tweede Kamerfractie SP, 2006).

In de Verenigde Staten deed men aan de universiteit van Ontario een onderzoek naar de integratie van het Klinische onderwijs in een veranderd onderwijssysteem (Babenko-Mould, Universiteit Ontario, 2013). Ook in dit onderzoek werden de problemen door een tekort aan stageplaatsen besproken. De oorzaken van deze problemen waren de herstructurering van de gezondheidszorg, de groei in het aantal en omvang van de gezondheid van wetenschappelijke programma's en strengere opleidingseisen om veilige zorg te waarborgen. Er werd onder andere onderzocht welke oplossingen voor deze problemen gevonden kon worden (Babenko-Mould, Universiteit Ontario, 2013).

1.5 De context van het onderzoek.

In dit onderzoek werd de stagecoördinator Gilde breed en de stagecoördinator, teamleiding en de docenten van de sector zorg, Gilde Opleiding Venray/Oostrum, betrokken. Hiervoor werd gekozen omdat deze betrokkenen werkzaam waren voor de sector Zorg tijdens deze LiO stage. Hun informatie werd ervaren als waardevol voor dit onderzoek. Door medewerkers te betrekken bij dit onderzoek was de verwachting dat de uitkomsten van dit onderzoek breder gedragen zouden worden door het gehele team. Om deze reden was het effectief hun te betrekken bij dit onderzoek.

De leerlingen uit de groepen VZ31a en VZ31c zijn ook betrokken geweest bij het onderzoek. Het waren leerlingen van niveau 3, in opleiding tot verzorgende. Er werd gekozen voor deze groep omdat zij aanwezig waren op school van week 5 t/m 21. Dit was tevens de periode dat het praktijkonderzoek werd uitgevoerd op school. De groepen leerlingen waren een goede referentie voor de gehele groep leerlingen BOL sector zorg. De uitkomsten van het onderzoek kunnen wellicht breder uitgedragen worden binnen de Gilde Opleidingen algemeen.

1.6 Theoretische verdieping.

De overgang van de theorie naar de praktijk moet niet worden onderschat voor de leerling. De eerste kennismaking met het werkveld is een ingrijpende gebeurtenis, de leerling wordt overspoeld met nieuwe indrukken en ervaringen (Bruggen, 2002). De werktijden van de werkplek hebben een andere dagindeling tot gevolg met een effect op de vrije tijd van de leerling. De psychische belasting van de leerling ten aanzien van de stage kan verhogen: wat wordt van hem verwacht, welke zorgvragers zal hij tegenkomen in de praktijk.

Daarbij komt nog het actuele probleem dat stageplaatsen schaars zijn en dat een stage zo optimaal en efficiënt mogelijk benut moet worden (Bruggen, 2002).

Voor de leerling een extra druk om zijn eerste indrukken te verwerken en de keuze te maken of hij de juiste opleiding heeft gekozen.

Aan de hand van algemene leerdoelen en persoonlijke leerdoelen zal de leerling zijn stage starten.

Met een leerdoel wordt een gewenst resultaat beschreven dat binnen een bepaalde periode bereikt dient te zijn (Bruggen, 2002).

De stageopdrachten worden bij de Gilde Opleidingen Kwalificerende bewijsstukken genoemd. Dit zijn bewijsstukken die de leerlingen in de praktijk moeten uitwerken. Ook dienen de leerlingen d.m.v. beoordelingslijsten de competenties aantonen.

1.7 Onderzoeksvraag.

De onderzoeksvraag is leidend voor het onderzoek en bepaalt de onderzoeksvorm. Oost en Markenhof (2002) beschrijft verschillende onderzoeksvormen, het beschrijvend, het vergelijkend, het definiërend, het evaluerend, het verklarend en het ontwerponderzoek (Donk, 2013).

Het praktijkonderzoek zal uitgevoerd worden bij de Gilde Opleidingen en zal een beschrijvende vorm hebben. Het doel van het onderzoek zal zijn het in kaart brengen van de huidige praktijksituatie rondom het tekort aan stageplaatsen.

Onderzoeksvraag:

Welke aanbevelingen kan ik als docent doen aan de teamleiding Gilde Opleidingen, sector Zorg, rondom de ontstane problematiek van tekorten aan stageplaatsen voor de eerstejaars leerlingen.

Deelvragen:

1. Wat is de oorzaak van het tekort van het aantal stageplaatsen bij de Gilde Opleidingen, sector Zorg?
2. Wat zijn de gevolgen van het tekort van het aantal stageplaatsen voor de eerstejaars leerlingen van de Gilde Opleidingen locatie Venray/Oostrum?
3. Wat zijn de ervaringen van de alternatieven die nu worden ingezet?
4. Wat zijn de voor- en nadelen van alternatieven voor stageplaatsen voor de leerlingen van de Gilde Opleidingen, sector Zorg.

1.8 Plan van aanpak.

Praktijkonderzoek is een onderzoek dat wordt uitgevoerd over en ten behoeve van de praktijk. Er wordt op een systematische wijze in interactie met de omgeving antwoorden verkregen, op vragen die ontstaan in de eigen onderwijspraktijk. Deze zijn gericht op de verbetering van deze praktijk (Donk, 2013).

De kernactiviteiten van het praktijkonderzoek zullen bestaan uit de volgende onderdelen:

- oriënteren,
- richten,
- plannen,
- verzamelen
- analyseren en concluderen,
- rapporteren en presenteren.

Deze kernactiviteiten zijn terug te vinden in dit onderzoeksverslag. Het oriënteren heeft plaatsgevonden bij het ontwikkelen van het onderzoeksplan, hoofdstuk 1. Het richten heeft plaatsgevonden tijdens de theoretische verdieping, paragraaf 1.6 en het ontwikkelen van het theoretisch kader, hoofdstuk 2. Het plannen heeft plaatsgevonden bij het opstellen en uitvoeren van het plan van aanpak. De kernactiviteit verzamelen is uitwerkt in hoofdstuk 3, gegevensverzameling. Het analyseren heeft plaatsgevonden in hoofdstuk 4, analyse. De kernactiviteit concluderen heeft plaatsgevonden in hoofdstuk 6, de conclusie. Het rapporteren en presenteren zal plaatsvinden bij de afsluiting van dit praktijkonderzoek aan het kernteam zorg van de Gilde Opleidingen, locatie Venray/Oostrum.

Met dit praktijkonderzoek werd aan de hand van de onderzoeksvraag en de deelvragen, het probleem van het tekort aan stageplaatsen in de zorg, in beeld gebracht. De situatie Gilde breed en op school werd onderzocht om het probleem helder en inzichtelijk te krijgen. Dit geheel werd gekoppeld aan de theorie die verzameld werd middels het literatuuronderzoek. De voor- en nadelen van alternatieven voor stageplaatsen zijn inzichtelijk gemaakt.

Vanuit deze situatie zijn aanbevelingen gedaan van de alternatieven voor stageplaatsen. Er kan een keuze gemaakt worden door de teamleiding, die het beste past bij het probleem binnen de Gilde Opleidingen, sector Zorg locatie Venray/Oostrum. Op deze manier kan de situatie verbeterd worden voor de eerstejaars leerlingen, leerweg BOL niveau 3. De aanbevelingen kunnen Gilde breed uitgedragen worden.

Bij dit praktijkonderzoek werd een onderzoekende houding aangenomen. Hierbij werd voordurend de vraag gesteld, wat zal het beste zijn voor de leerlingen van de sector zorg. Er werd ontwikkelingsgericht op zoek gegaan naar de verbeteringen voor de beroepspraktijk, de stages in de verschillende werkvelden.

Door zicht te krijgen op de actuele situatie kon er een helder beeld gecreëerd worden voor de wenselijke situatie. De actuele situatie werd bekeken vanuit de stagecoördinatoren, management, de docenten en de eerstejaars leerlingen van de sector zorg.

Door medewerkers van de Gilde Opleidingen in dit praktijkonderzoek te betrekken kan het probleem worden ervaren als een gezamenlijk probleem. Op deze manier zullen de onderzochte punten breed gedragen worden door het team en realistisch zijn voor de praktijk en leersituatie voor de leerlingen.

Onderzoeksmaterialen:

- Interview met de stagecoördinatoren en teamleiding van de Gilde Opleidingen breed en locatie Venray/Oostrum.
- Enquête met docenten, de eerstejaars leerlingen van de Gilde Opleidingen locatie Venray/Oostrum.
- De theorie met betrekking tot het onderwerp stagebegeleiding met de praktijk verbinden.

Tijdspad praktijkonderzoek

Oriëntatie onderwerp LiO onderzoek	november – december 2013
Literatuurstudie onderzoeksplan	december 2013- januari 2014
Start LiO onderzoeksplan	januari 2014
Inleveren LiO onderzoeksplan	13 januari 2014
Verwerking feedback onderzoeksplan	8 februari 2014
Goedkeuring onderzoeksplan	21 februari 2014
Literatuurstudie onderzoeksverslag	februari - maart 2014
Gesprek M. van de Sterren externe BPV coördinator	12 maart 2014
Beoordeling eerste gedeelte onderzoeksverslag	16 maart 2014
Enquête interne BPV coördinator, docenten/instructeurs, leerlingen	maart 2014
Verwerking feedback onderzoeksverslag	25 maart 2014
Gesprek C. Ebben teammanager	16 april 2014
Beoordeling onderzoeksverslag aanpassing 1	22 april 2014
Verwerking feedback onderzoeksverslag aanpassing 1	28 april 2014
Beoordeling onderzoeksverslag aanpassing 2	12 mei 2014
Beoordeling onderzoeksverslag aanpassing 3	16 mei 2014
Beoordeling onderzoeksverslag aanpassing 4	25 mei 2014
Beoordeling onderzoeksverslag aanpassing 5	28 mei 2014

Hoofdstuk 2. Theoretisch kader.

2.1 De ontwikkelingen in het onderwijs

Verschillende ontwikkelingen hebben invloed op het onderwijs. Het middelbaar beroepsonderwijs en dus ook de Gilde Opleidingen kreeg de afgelopen jaren, te maken met enkele veranderingen binnen het onderwijs. Vanwege het besluit van het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) zijn de MBO opleidingen per augustus 2012 overgegaan naar het beroepsgerichte onderwijs (Rijksoverheid, 2013). Voorheen werd dit “competentiegericht onderwijs” genoemd.

Het doel van de overgang van het competentiegericht onderwijs naar het beroepsgericht onderwijs heeft te maken met het verbeteren van de aansluiting tussen het MBO en de arbeidsmarkt. Ook zal het een betere doorstroom bevorderen naar het HBO onderwijs. Deze vorm van onderwijs zal beter aansluiten bij de praktijk en de wensen van de samenleving. De beroepsgerichte kwalificatie structuur kent vier pijlers te weten:

1. differentiatie in de basis
2. samenhang tussen elementen binnen het werkproces
3. vakkennis en vaardigheden
4. beroepsgerichte moderne vreemde talen eisen (MVT-eisen) (Rijksoverheid, 2013).

Ook krijgt de Gilde Opleidingen te maken met het plan “Focus op Vakmanschap”. Het ministerie van OCW wil de kwaliteit van het onderwijs binnen de Middelbaar Beroeps opleidingen verbeteren. Ook wil men de doorstroom naar het HBO onderwijs stimuleren. Het kabinet wil deze doelen bereiken door meer onderwijstijd te geven, het verbeteren van de examens en professionele docenten. Het huidige MBO onderwijs kent 850 klokuren onderwijstijd, waarvan 60% besteed mag worden aan beroepspraktijkvorming.

Binnen het plan “Focus op Vakmanschap” wordt dit verhoogd naar 1000 klokuren onderwijstijd, waarvan tenminste 750 uur verzorgd wordt door de opleidingsinstelling.

Daarnaast wordt de opleidingsduur van niveau 4 verkort van 4 jaar naar 3 jaar. Het een en ander zal starten vanaf schooljaar 2014-2015 (MBO Raad, 2014).

Het kabinet wil de beroepsopleidingen regionaal aanbieden zodat concurrentie en versnippering voorkomen worden. Concurrentie en versnippering gaat ten koste van de kwaliteit. Er wordt echter geen minimumgrens gesteld aan het studentenaantal zodat het klein ambachtelijk opleiden behouden blijft. Beroepsopleidingen moeten samen met het bedrijfsleven tot afspraken komen met betrekking tot concentratie en taakverdeling.

Nederland heeft dringend behoefte aan vakmensen op alle niveaus. Er moet een betere samenwerking komen tussen het VMBO, het MBO en het HBO waardoor een betere doorlopende leerlijn komt (Rijksoverheid, 2011). Voor de Gilde Opleidingen betekent dit een herschikking van onderwijstaken de komende jaren. De leerlingen zullen meer uren onderwijs krijgen binnen de opleiding en minder uren stage lopen. Dit levert per leerling per leerjaar tien weken minder stagetijd op.

2.2 De invloed van stage op de leerling.

De eerste stageperiode is een gebeurtenis die voor de gemiddelde leerling veel indruk maakt. Hij krijgt te maken met een andere dagindeling wat in het begin erg vermoeiend kan zijn (Bruggen, 2002). De hele dag werken in plaats van naar school gaan kan fysieke consequenties hebben. Deze verandering heeft effect op de vrije tijd. Een andere indeling van activiteiten met betrekking tot het bijbaantje, de hobby's en de vrienden en vriendinnen. Ook kan de stage een psychische belasting geven voor de leerling: welke opdrachten moet ik maken, welke patiënten zal ik tegenkomen, in welk team kom ik te werken, hoe ziet de begeleiding er uit? Hoe elke leerling dit zal ervaren zal uiteraard verschillend zijn. De ene leerling heeft meer tijd nodig om te wennen als de andere. Een goede voorbereiding voor alle leerlingen op school, is zeker van belang (Bruggen, 2002).

Het tekort aan stageplaatsen heeft invloed op deze voorbereiding en stageperiode van de leerling. Door een stageperiode te verkorten of te splitsen, kan de voorbereidingstijd voor sommige leerlingen langer duren, omdat ze in een latere periode ingedeeld worden stage te lopen. Na een hele tijd in de schoolbanken kan de beroepskeuzemotivatie op de proef worden gesteld. Een te lange theoretische beroepsvoorbereiding kan ook te lang zijn en te lang lijken. Dit kan van invloed zijn op de motivatie (Bruggen, 2002).

2.3 Het ontstaan van het tekort aan stageplaatsen in de zorg.

A. Kant en J. van Ruitenburg van de politieke partij SP deden in 2006 al een onderzoek "Zorgelijke stage". Dit geeft aan dat dit probleem al enige jaren speelt. In dit onderzoek werd al beschreven dat door de drukte op de werkvloer, binnen de zorginstellingen het voor de opleidingen binnen Zorg en Welzijn steeds moeilijker werd om stageplekken te vinden voor de leerlingen. "Stage wordt steeds belangrijker in de opleidingen, terwijl er steeds meer leerlingen komen en er minder plekken beschikbaar zijn Een zeer groot probleem" (Kant & Ruitenburg, 2006).

2.4 Waar bevinden zich de tekorten aan stageplaatsen in de zorg.

Calibris is een kenniscentrum voor het leren in de praktijk voor de zorg, welzijn en sport. Zij zijn verantwoordelijk voor het vaststellen van kwalificaties en de erkenning van de leerbedrijven. Calibris geeft in de publicatie "Monitor Arbeidsmarkt en Onderwijs Zorg" het tekort aan stageplaatsen weer. Zij geven aan dat landelijk gezien, de meeste stageplaatsen op dit moment te vinden zijn in de verpleeg- en verzorgingstehuizen en de gehandicaptenzorg. Voor de studenten verpleegkunde niveau 4, betekent dit dat het moeilijker is een stageplaats te vinden (Calibris, 2012). De kans op het vinden van een stageplek is per regio in ons land verschillend. Voor de regio Noord- en Midden-Limburg betekent dit dat voor de verpleegkundige niveau 4, een geringe kans is op het vinden van een stageplaats. Voor verzorgenden in deze regio geldt een matige kans op het vinden van een stageplaats. Samen met Groningen en Friesland is dit een lage score ten opzichte van de andere regio's in ons land. Regio's die onderzocht zijn regio Noordoost, regio Noordwest, regio Zuidwest, regio Zuidoost (Calibris, 2012). Interessant om te benoemen is dat er landelijk gezien een goede kans is op werk voor de verzorgende en een ruim voldoende kans is op werk voor de verpleegkundige (Calibris, 2012).

2.5 De oorzaken van het tekort aan stageplaatsen in de zorg.

Er zijn verschillende oorzaken te benoemen. Nimeijer (2010) beschrijft meerdere oorzaken voor dit probleem in haar literatuuronderzoek “Zomerstages in de zorg”. Zij benoemt hier de oorzaken die onderzocht zijn door Kant en Ruitenberg in het onderzoek “Zorgelijke stages” in 2006.

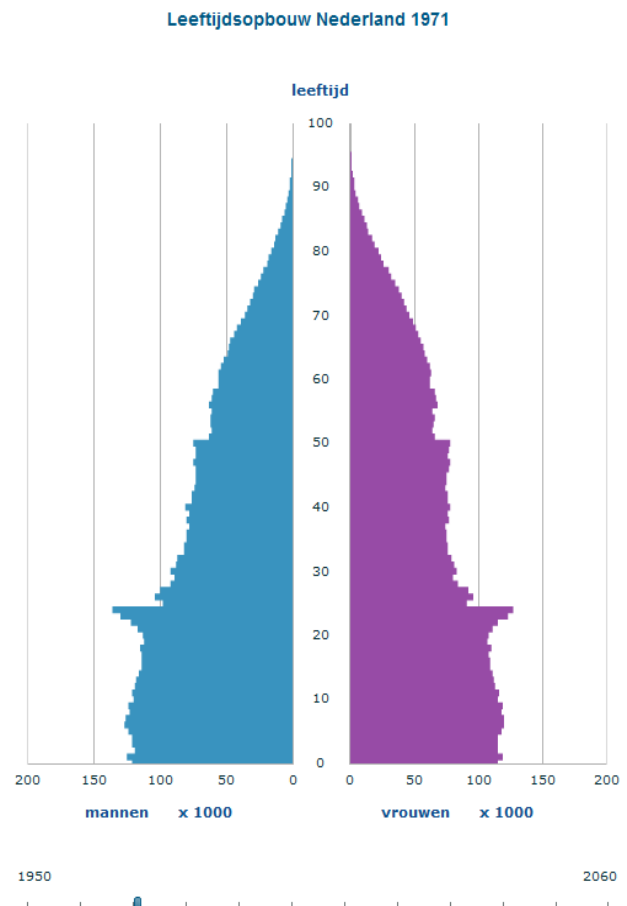
Een overzicht van de oorzaken zijn:

- Het is voor de zorginstellingen vaak niet betaalbaar om de stagiaire een verplichte stagevergoeding te geven, volgens de CAO.
- Er zijn vaak door de bezuinigingen te weinig werkbegeleiders binnen de zorginstellingen.
- Zorginstellingen hebben vaak ook hun eigen opleidingstrajecten waardoor er minder ruimte is voor stageplekken.
- Omdat zorginstellingen minder mogelijkheden hebben om stagiaires te begeleiden geven ze vaak de voorkeur aan de stagiaires van de hogescholen (Nimeijer, 2010).

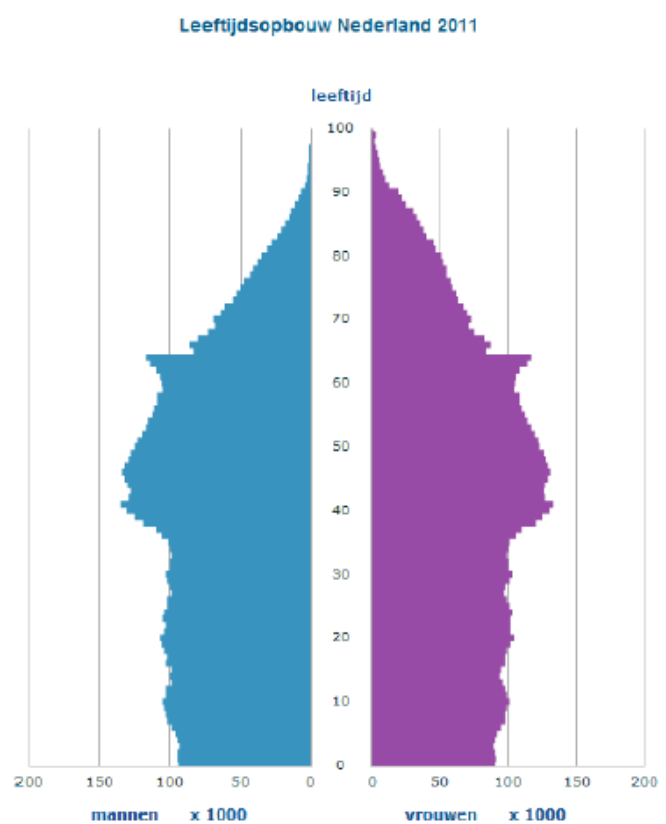
Volgens kenniscentrum Calibris is de sector zorg een van de weinige sectoren waar de crisis geen vat op heeft gehad. Het effect van de bezuinigingen heeft direct effect op het stageaanbod in de zorg. In het regeerakkoord wordt een bezuiniging van 5 miljard aangekondigd (Calibris, 2012). Het is afhankelijk van de politieke beslissingen hoe de ontwikkelingen zich voortzetten in de toekomst. Tegelijkertijd wordt vermeld dat er de komende jaren 8.000 extra arbeidskrachten nodig zijn in de ouderenzorg door de toenemende zorgvraag in deze sector (Calibris, 2012).

Op de volgende bladzijde wordt dit weergegeven in een schema “Demografie, leeftijdsopbouw 1971” en “Demografie, leeftijdsopbouw 2011”.

Figuur 1.
Demografie, schema leeftijdsopbouw
1971.
Bron: Gilde Opleidingen, maart 2014.

Figuur 2.
Demografie, schema leeftijdsbouw 2011.
Bron: Gilde Opleidingen, maart 2014.

2.6 De maatregelen in het onderwijs.

Uit het onderzoek van A. Kant en J. van Ruitenburg “Zorgelijke stages” blijkt dat onderwijsinstellingen in 2006 al maatregelen namen om het tekort aan stageplaatsen te beperken. Verschillende oplossingen zijn gezocht om het probleem het hoofd te bieden. Binnen sommige opleidingen werd een terughoudend aannamebeleid gehanteerd voor leerlingen. Het Koning Willem 1 college in Den Bosch voerde b.v. een leerlingenstop in zodra de stageplaatsen op waren (Kant & Ruitenburg, 2006). In het artikel van De Telegraaf van 21 maart 2014 spreekt het overkoepelend orgaan van het Middelbaar Beroeps Onderwijs, de MBO Raad, zijn zorgen uit over de ontwikkeling in ons land. In het artikel “MBO moet nee verkopen” geeft de MBO Raad aan dat MBO scholen het komend schooljaar een beperkt aan leerlingen zal toelaten vanwege het schijnende tekort aan stageplekken. Ze noemen de situatie zorgwekkend omdat de voorspelling is dat over een paar jaar een tekort is aan arbeidskrachten in de zorg. Ook worden leerlingen teleurgesteld die al jarenlang dromen van een beroep b.v. in de zorg”. De koepel van verpleeg- en verzorgingshuizen, Actiz, geeft in het artikel “Een student moet wel stage kunnen lopen” van het tijdschrift Nursing aan, dat de komende tien jaar het aantal 80-plussers zal verdubbelen (Nursing, 2014).

2.7 De alternatieven voor het tekort aan stageplaatsen.

In juni 2013 werd er een mini symposium gehouden in Bilthoven, met als onderwerp “Patiëntenveiligheid: simulatieonderwijs als verbeterinstrument”. De heer Prof. Dr. C.J. Kalkman vertelde in een presentatie het volgende. “Het prettige van simulatieonderwijs is dat de ruimte zo realistisch mogelijk is gemaakt waardoor je je ook echt in de omgeving waant waar je normaal in werkt. Het werken met lotuspatiënt of een patiëntsimulator maakt het scenario nog realistischer. Beweging, reactie en geluiden kunnen de stress en of situatie in een fractie van een seconde veranderen. Door opnamen te maken van een bepaald scenario kun je zien hoe goed de communicatie verloopt en of alle handelingen juist zijn uitgevoerd. Het terugkijken van een scenario geeft je een goede kijk op je eigen handelingen en reactie plus die van anderen. Door het trainen en herhalen worden bepaalde handelingen vanzelfsprekend” (Kalkman, 2013).

In het tijdschrift Medical Teacher is een verslag gepubliceerd over een studie naar het effect van simulatie onderwijs van verpleegkundige. Uit deze review van de literatuur blijkt dat simulatieonderwijs een kwantitatief effect heeft op het onderwijs. Het is een interactieve vorm van onderwijs die op verschillende variaties met verschillende leerstrategieën aangeboden kan worden. (Cook, 2013)

In Ontario werd in 2013 een onderzoek gedaan door the council of Ontario Universities, naar het integreren van het klinisch onderwijs in een veranderd gezondheidssysteem, “Integrating Clinical Education into Ontario’s changing Health Care System”.

Er is hier een probleem in het onderwijs ontstaan door de herstructurering van de gezondheidszorg. Bij o.a. de verpleegkundige- en revalidatiewetenschap programma’s is een tekort aan stageplaatsen ontstaan.

Vele oplossingen zijn bedacht om meer stageplaatsen creëren voor de leerlingen in opleiding tot verpleegkundige. Dit alles is mogelijk gemaakt door middel van financiële hulp van de overheid. Men moet hierbij denken aan:

- gerichte financiering voor onderwijsprogramma's op school
- fondsen voor het uitbreiden van stagebegeleiders
- vergoeding van reis- en verblijfskosten van leerlingen
- ontwikkeling van op afstand toezicht methodes zoals skype en internet
- ontwikkeling van simulatieonderwijs.

Stageplaatsen zijn efficiënter ingezet door plekken te creëren in de eerstelijns gezondheidszorginstellingen zoals FHTs, Community Health Clinics en Nurse Practitioner-geleide klinieken. Inspanningen zijn verricht door intensivering van stages in de avonden en weekenden.

Opleidingen hebben gezocht naar niet traditionele stageplaatsen waar leerlingen toch hun competenties konden ontwikkelen. Het gaat hierbij om stages buiten de gezondheidszorg b.v. in het kinderdagverblijf, de dagopvang, scholen. Deze stages boden positieve resultaten voor leerlingen op het gebied van gemeenschapsontwikkeling, rechtvaardigheid, gelijkheid, programmering en evaluatie. Er is steeds meer gezocht om het onderwijs aan te passen aan de veranderde gezondheidszorg door b.v. simulatie onderwijs, afstand technologie, noordelijke en landelijke stages en zomerstages. Bij afstandstechnologie gaan leerlingen stage lopen in landelijke en afgelegen gebieden en hebben ze contact met de docent op school via skype en internet (Babenko-Mould, Universiteit Ontario, 2013).

Een leerafdeling is een afdeling binnen een zorginstelling waar meerdere leerlingen tegelijk stage lopen. Onderwijs en de beroepspraktijk sluiten goed op elkaar aan. Een leerafdeling geeft opleiden een centrale plek binnen een zorginstelling.

Calibris geeft in een handleiding voor het opzetten van een leerafdeling een nieuw stageconcept weer. In de handleiding is een stappenplan uitgewerkt voor het opzetten van een leerafdeling binnen een instelling. Ze zijn opgebouwd uit ervaringen vanuit de praktijk. Ook worden de voor- en nadelen beschreven van een leerafdeling als stageplaats. Een van de voordelen van een leerafdeling is dat het op een effectieve manier veel stageplaatsen creëert (Calibris, 2014).

Een leerling kan werken in lintstage of blokstage. Bij een lintstage loopt de leerling twee dagen stage bij de zorginstelling en volgt drie dagen per week theorie lessen op school. Bij een blokstage gaat de leerling voor een langere periode stage lopen bij een zorginstelling. De leerling volgt in deze periode geen theorie lessen op school (Nieuwenhuis, 2009). In overleg met de zorginstellingen kan gekeken worden naar hun voorkeur van het type stage, om op deze manier meer stageplekken te stimuleren in de zorginstellingen.

Een leerling die stage loopt binnen het MBO onderwijs, verdient met vier dagen werken gemiddeld €182 bruto per maand. Bij vijf dagen werken ligt dit bedrag gemiddeld op €227 bruto per maand. Het is gebruikelijk dat leerlingen een stagevergoeding krijgen. Een zorginstelling is dit echter niet verplicht, mits dit in de CAO van de zorginstelling geregeld is (FNV Jong, 2014).

Het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport maakt het voor zorginstellingen mogelijk aanspraak te doen op het stagefonds. Zorginstellingen kunnen na de stage van een leerling, een

bijdrage voor de kosten van de stagebegeleiding aanvragen bij het Stagefonds Zorg. Deze regeling is er gekomen zodat stagiaires een betere begeleiding kunnen krijgen. Ook is het doel dat er meer stageplaatsen gerealiseerd kunnen worden (Rijksoverheid, 2014).

Hoofdstuk 3. Gegevensverzameling.

In dit hoofdstuk wordt een weergave gegeven van de gegevens die verzameld zijn ten behoeve van dit onderzoek. Er zijn verschillende aandachtspunten van belang voor het verzamelen van gegevens en het gebruik van instrumenten. Het doel van de te stellen vragen moeten aansluiten op de onderzoeksvraag. De vragen moeten helder zijn met een neutrale invalshoek. Voorkomen moet worden dat de respondent onvoldoende informatie beschikt of overvraagd wordt. Open vragen geven de persoon de gelegenheid de vraag nader toe te lichten. Dit kan kwalitatieve informatie opleveren. Van belang is een juiste tijdsbelasting voor de respondent (Harinck 2009).

3.1. Uitkomsten gesprek met de externe BPV-coördinator.

In het kader van dit onderzoek heeft er een gesprek plaatsgevonden met M. van de Sterren. Zij is de externe BPV-coördinator binnen de Gilde Opleidingen. Zij draagt zorg voor de organisatie van de beroepspraktijkvorming (BPV), de plaatsing van studenten en verricht diverse activiteiten ten behoeve van de BPV. Ook levert zij een bijdrage aan het BPV beleid binnen de sector Zorg. De profielschets en taakomschrijving staan uitgebreid omschreven in het document “BPV-beleid Sector Zorg & Welzijn Gilde Opleidingen” (Gilde Opleidingen, 2013).

De belangrijkste punten van het gesprek zijn benoemd in onderstaand verslag. In bijlage 2 werd de volledige gespreksnotitie uitgewerkt.

Volgens M. van de Sterren zijn er verschillende oorzaken te benoemen van het tekort van het aantal stageplaatsen bij de Gilde Opleidingen, sector Zorg. Er is een groei te zien in het aantal leerlingen dat zich heeft aangemeld voor de sector Zorg. De Gilde Opleidingen Venray/Oostrum bevindt zich in een randgebied van verschillende ROC's.

De Gilde Opleidingen locatie Venray/Oostrum heeft een goede naam in het gebied.

Er is geen groei in het aantal stageplaatsen voor de leerlingen van sector Zorg.

De medewerkers van vele stageplaatsen spreken hun voorkeur uit voor derde - en vierdejaars leerlingen omdat deze stagiaires beter inzetbaar zijn op de werkplek.

Er zijn zorginstellingen die gaandeweg het schooljaar stageplekken terugtrekken vanwege sluiting van afdelingen b.v. ten gevolge van de bezuinigingen.

De locatie Venray/Oostrum heeft een forse groei aan studenten. Locatie Venlo, Weert en Geleen hebben ook een groei aan studenten. Locatie Roermond laat een terugloop zien in het aantal studenten. Voor dit jaar hebben we Gilde breed alle leerlingen een stageplaats kunnen toewijzen.

De gevolgen van het tekort van het aantal stageplaatsen voor de eerstejaars leerlingen van de Gilde Opleidingen zijn divers.

Leerlingen hebben minder keuze in het opgeven van een voorkeur voor een bepaalde stageplaats. Het aantal stageweken voor de eerstejaars leerlingen is verkort van tien weken naar zeven weken.

Er zijn verschillende beslissingen genomen voor dit probleem Gilde Breed.

Focus op Vakmanschap wordt ingevoerd vanaf schooljaar 2014-2015. Dit levert tien weken minder stage op per eerstejaars leerling.

Focus op Vakmanschap wordt ook ingezet voor de tweedejaars leerlingen.

De reistijd voor de leerling naar het stageadres is uitgebreid van twee keer één uur naar twee keer anderhalf uur.

Het kenniscentrum Calibris heeft het initiatief genomen een overleg te regelen tussen de zorginstellingen die stageplaatsen levert en de medewerkers van de onderwijsinstellingen.

Voor het schooljaar 2013-2014 hadden alle leerlingen een stageplaats. In maart 2014 zouden de zorginstellingen kenbaar maken hoeveel stageplaatsen dat zij konden toezeggen voor het schooljaar 2014-2015. Door de vele bezuinigingen en ontslagen in de zorg was dit plaatje voor veel zorginstellingen nog niet compleet. Hierdoor was het voor de Gilde Opleidingen niet duidelijk hoeveel leerlingen er aangenomen konden worden voor het komende schooljaar.

De contacten met de zorginstellingen zijn goed. Het tekort aan stageplaatsen wordt gezien als een gemeenschappelijk probleem. Hierin heeft iedereen zijn eigen belemmeringen.

Het negatieve nieuws met betrekking tot de bezuinigingen en ontslagen in de zorg heeft tot nu toe nog geen invloed gehad op het aantal aanmeldingen van de leerlingen. Ouders en leerlingen zien de zorg als de plek waar nog vele banen te verkrijgen zijn na de diplomering. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de vergrijzing.

3.2 Uitkomsten gesprek met de teammanager sector Zorg en Welzijn.

In het kader van dit onderzoek heeft er een gesprek plaatsgevonden met C. Ebben. Hij is teammanager sector Zorg en Welzijn, binnen de Gilde Opleidingen locatie Venray/Oostrum. Hij draagt de verantwoording voor het team van de sector Zorg. Hij heeft de eindverantwoordelijkheid voor het toekennen van voldoende stageplaatsen voor de leerlingen.

De belangrijkste punten van het gesprek zijn benoemd in onderstaand verslag. In bijlage 3 werd het volledige verslag van het gesprek uitgewerkt.

Volgens C. Ebben zijn er verschillende oorzaken te benoemen van het tekort van het aantal stageplaatsen bij de Gilde Opleidingen, sector zorg.

Het Zorg Zwaarte Pakket is geormerkt. De stagebegeleiding moet hieruit betaald worden, dit is minder dan voorheen. Dit geeft een spanningsveld.

Zorginstellingen zijn overgegaan naar het kleinschalig wonen. Dit heeft consequenties gehad voor het aantal beschikbare stageplaatsen.

De zorggroep heeft te maken gehad met het monitoren vanuit de inspectie voor de Gezondheidszorg met betrekking tot kwaliteit. Deze situatie heeft een terughoudendheid opgeleverd voor het toewijzen van extra stageplaatsen.

De gemiddelde stagevergoeding ligt tussen de 250 en 350 euro per maand. Dit zijn voor de instellingen weer extra kosten.

De complexiteit van de zorg bij de zorgvragers neemt toe. Hierdoor komen stageplaatsen te vervallen of worden stageplaatsen beperkt toegewezen.

Door de bezuinigingen in de zorg en de vele reorganisaties is er weinig tijd en geld voor het begeleiden van stagiaires.

Gilde Opleidingen, locatie Venray/Oostrum ligt op de grens van vele andere ROC's. Het heeft dus een groot verzorgingsgebied. Dit heeft gezorgd voor een toename van het aantal leerlingen.

Wij hadden voor locatie Venray/ Oostrum een tekort aan 60 stageplaatsen voor de eerstejaars leerlingen leerweg BOL niveau 3 en 4, voor het schooljaar 2013-2014. Naar aanleiding hiervan hebben we maatregelen genomen.

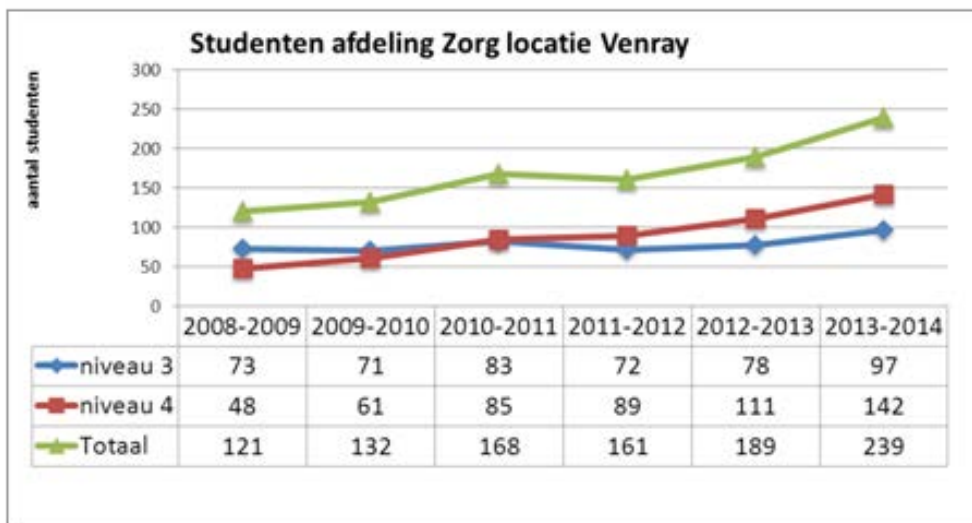
Gilde breed is de stageperiode verkort van 10 naar 7 weken. Een deel van de stageopdrachten wordt op school uitgewerkt onder begeleiding van een docent. De leerlingen zijn hierdoor 3 weken meer op school. Het college van bestuur Gilde Opleidingen heeft meer gelden beschikbaar gesteld voor de extra formatie van docenten.

Op managementniveau werd samen met de co collega's ROC Arcus en ROC Leeuwenborg Zuid-Limburg een signaal afgegeven naar de provincie. Gekeken werd of er gelden vrij gegeven kunnen worden om dit probleem op te lossen.

Voor het komend schooljaar 2014-2015 is er een aannamestop afgekondigd. Op basis van het aantal beschikbare stageplaatsen konden er 110 leerlingen van niveau 3 en 4 aangenomen worden.

Door het nemen van bovengenoemde maatregelen hebben alle leerlingen tot nu toe nog een stageplaats toegewezen gekregen.

Er is een toename geweest van het aantal leerlingen voor de locatie Venray/Oostrum. De aantallen leerlingen van cursusjaar 2008-2009 t/m 2013-2014 zijn weergegeven in het onderstaand schema.

gildeopleidingen

Figuur 3.

Groei aanmeldingen studenten cursusjaar 2008-2009 t/m 2013-2014.

Bron: Gilde Opleidingen maart 2014.

Het aantal bezoekers voor de Open Dag van de Gilde Opleidingen was groot. Voor niveau 3 (verzorgende) hebben zich 50 leerlingen aangemeld. Voor niveau 4 (verpleegkundige) hebben zich 57 leerlingen aangemeld. Verder hebben zich nog 4 leerlingen aangemeld als zij-instromer. Er staan momenteel 55 leerlingen op de wachtlijst plus een tiental zij-instromers.

Bezoekersaantallen Open Dag zondag 9 februari 2014.

Locatie	2012	2013	2014
Kasteel Hillenraedtstraat	1224	1256	1555
Kerkeveldlaan	836	789	750
Bredeweg	1368	1057	1085
Laaghuissingel	998	1150	1350
Hagerhofweg	1458	*	2244
Groenveldsingel	1580	1907	1780
Dr. H. van der Hoffplein	325	390	485
Drakesteyn	1127	1090	1052
Henri Dunantstraat	1676	1990	2307
BOC Horst	135	129	152
Totaal	10777	9963	12610

Figuur 4.

Bezoeksaantallen Open Dag Gilde Opleidingen 2012 t/m 2014

* Op de Hagerhofweg is in 2013 helaas niet geteld.

Bron: Gilde Opleidingen februari 2014.

Het starten van meer leerafdelingen, geeft meer stageplekken. Helaas is door de vele reorganisaties binnen de verschillende zorginstellingen hier op dit moment minder aandacht voor.

Uitbreiding van het aantal stageplaatsen in het buitenland b.v. Duitsland.

Volgens C. Ebben is het volgende idee ook een mogelijke oplossing van het probleem "Laat de oude jaars leerling verpleegkundige/verzorgende, de jongere jaars leerling verpleegkundige/verzorgende begeleiden. Voor de oude jaars leerling is dit leerzaam, voor de jongere jaars leerling een oplossing voor het probleem".

Meer samenwerking met instellingen via de klankbordgroep om het probleem samen op te lossen. Zorgen voor meer rust in de zorginstellingen wat betreft bezuinigingen, is volgens C. Ebben een taak van de overheid. Voor de toekomst voorziet hij een tekort ontstaan aan verzorgenden en verpleegkundigen door de vergrijzing.

3.3 Enquête interne BPV coördinator.

In het kader van dit onderzoek heeft er een enquête plaatsgevonden onder de groep docenten/instructeurs. De vragenlijst voor de interne BPV coördinator van Gilde Opleidingen, locatie Venray/Oostrum werd apart belicht. Zij is docent en tevens interne BPV coördinator. Zij is verantwoordelijk voor het toewijzen van de leerlingen aan de beschikbare stageplaatsen. Ook werft zij stageplaatsen wanneer er op dit gebied vanwege het tekort een probleem dreigt te ontstaan. De profielschets en taakomschrijving staan uitgebreid omschreven in het document “BPV-beleid Sector Zorg & Welzijn Gilde Opleidingen” (Gilde Opleidingen, 2013).

Vragen enquête.

- 1. Wat is volgens jou als interne BPV coördinator het belangrijkste doel in de stageperiode voor de eerste jaars leerling Verpleegkundige/Verzorgende?**
- 2. Wat zijn voor jou als interne BPV coördinator de gevolgen van het tekort aan stageplaatsen voor de eerste jaars leerlingen van de Gilde Opleidingen locatie Venray/Oostrum?**
- 3. Wat zijn jouw ervaringen met de alternatieven die nu worden ingezet om het probleem op te lossen binnen de Gilde Opleidingen?**
- 4. Wat is volgens jou de beste oplossing voor het probleem, het tekort aan stageplaatsen in de Zorg?**
- 5. Hoe zie jij de toekomst met betrekking tot dit probleem?**

Verslag enquête.

Het belangrijkste doel van de stage voor de eerstejaars leerlingen is het praktisch kennismaken met het werkveld. Leerlingen volgen een beroepsopleiding en moeten een praktijkperiode in het eerste jaar meemaken om te kunnen ervaren of dit werk inderdaad dát is wat zij ervan verwachten. Veel VMBO-schoolverlaters kiezen vanuit gevoel voor een vervolgopleiding. Natuurlijk wordt dit gevoel al concreter door de theorielessen maar een stage is daarvoor onontbeerlijk. Daarnaast starten zij met het behalen van de bewijsstukken van de basiszorg. Voor het verloop van hun opleiding is ook dit belangrijk.

Aangezien het uitgangspunt is om de eerstejaars leerlingen een stage aan te bieden heeft dat als consequentie dat er veel overleg met de diverse instellingen noodzakelijk is. Het gevolg is veel plannen, puzzelen en schuiven met beschikbare plaatsen. Veel overleg met diverse partijen om te komen tot een goede oplossing waarbij uitgegaan wordt van een win-win situatie voor alle partijen.

Op dit moment van schrijven is één groep klaar met hun stage van 7 weken en de 2e groep is net begonnen. Het is dus nog te kort om over de alternatieven die nu worden ingezet al iets zinnigs te zeggen. Het lijkt erop dat leerlingen geen nadelige gevolgen van het inkorten van de stage hebben ondervonden. Dit komt natuurlijk ook omdat diverse bewijsstukken nu binnen de school gehaald kunnen worden zodat leerlingen door het inkorten van de stage geen achterstand oplopen.

De interne BPV coördinator is van mening dat de oplossing die nu gevonden is, de beste oplossing is onder de gegeven omstandigheden. Vanaf volgend jaar is het aantal stage-uren, vanuit de overheid, teruggebracht voor alle leerlingen. De Gilde Opleidingen anticipeert op wijzingen die te maken hebben met het plan Focus op Vakmanschap.

De toekomst zal zichzelf wel reguleren. Vraag en aanbod zullen beter op elkaar afgestemd worden. Door de slechtere baanvooruitzichten zullen minder leerlingen gaan kiezen voor een 'zorgopleiding'. Daarnaast neemt de komende jaren het aantal schoolverlaters af; door dit natuurlijke verloop zullen de aanmeldingen minder worden.

3.4 Enquête docenten/instructeurs.

In het kader van dit onderzoek heeft er een enquête plaatsgevonden onder de docenten/instructeurs van de Gilde Opleidingen, locatie Venray met betrekking tot het probleem “Het tekort aan stageplaatsen in de zorg”. Er werd aan 11 docenten/instructeurs een enquête formulier verstuurd. Er werden 10 enquête formulieren terug ontvangen. De docenten/instructeurs zijn verantwoordelijk voor de stagebegeleiding van de leerlingen van niveau 3 en 4, verzorgende en verpleegkundige in opleiding. Ook hebben zij een taak in het begeleiden van de extra stageopdrachten die op school gemaakt dienen te worden ten gevolge van het inkorten van de stageperiode van 10 naar 7 weken. De profielschets en taakomschrijving staan uitgebreid omschreven in het document “BPV-beleid Sector Zorg & Welzijn Gilde Opleidingen” (Gilde Opleidingen, 2013).

De belangrijkste punten van de enquête zijn benoemd in onderstaand verslag. In bijlage 4 werd de volledige enquête uitgewerkt.

Verslag enquête.

Voor acht docenten/instructeurs is het belangrijkste doel voor een eerstejaars leerling verpleegkundige/verzorgende het kennismaken met het werkveld. Zeven docenten/instructeurs geven als belangrijkste doel aan, kijken of de leerling geschikt is voor de zorg. Volgens vijf docenten/instructeurs geeft de stage de mogelijkheid om de theorie te koppelen aan de praktijk, het oefenen van de beroepshouding en de vaardigheden.

De gevolgen voor het tekort aan stageplaatsen is voor vijf docent/instructeurs met name de extra werkdruk door het ontwikkelen van meer lessen. Ook zullen zij leerlingen moeten begeleiden die meer druk ervaren door het afronden van stageopdrachten in een korter tijdsbestek. Leerlingen krijgen minder stage ervaring door het verkorten van de stageperiodes.

Twee docenten hebben geen ervaring met de alternatieven die nu worden ingezet. Twee docenten geven aan dat sommige stageopdrachten een meerwaarde hebben op de stage.

De beste oplossing voor het probleem is volgens drie docenten/instructeurs meer stageplaatsen. Het is noodzakelijk om de zorginstellingen te betrekken bij dit probleem. Overleg is belangrijk. Werkvelden blijven benaderen voor stageplaatsen. Verder wordt simulatieonderwijs en het maken van leerafdelingen gezien als goede oplossingen voor het probleem.

Vier docenten/instructeurs geven aan dat het belangrijk is dat de opleiding niet te theoretisch wordt. Stage blijft een wezenlijk onderdeel van de opleiding. Na de bezuinigingen zal er meer rust komen voor de zorginstellingen. Mogelijk kunnen werkvelden dan meer stageplaatsen toewijzen.

3.5 Enquête leerlingen zonder stage-ervaring.

In het kader van dit onderzoek werd er een enquête gehouden onder de leerlingen van de Gilde Opleidingen, locatie Venray/Oostrum met betrekking tot het probleem “Het tekort aan stageplaatsen in de zorg”. Er werden twee groepen leerlingen geënquêteerd te weten een groep zonder stage-ervaring en een groep met stage-ervaring. Deze leerlingen hebben zeven weken stage gelopen in verschillende werkvelden te weten verpleeghuis, thuiszorg, verstandelijk gehandicaptenzorg, kraamzorg. Beide groepen leerlingen zijn eerstejaars leerling, BOL niveau 3, verzorgende. De lesgroep zonder stage-ervaring bestond uit 14 leerlingen, hiervan hebben 12 leerlingen de enquête ingevuld. De lesgroep met stage-ervaring bestond uit 17 leerlingen, hiervan werd door 15 leerlingen de enquête ingevuld. Alle leerlingen hebben dezelfde vragenlijst gekregen om te beantwoorden. De belangrijkste punten van de enquête werden benoemd in onderstaand verslag. In bijlage 5 werd de volledige enquête uitgewerkt.

Verslag enquête.

Voor de meeste leerlingen is het belangrijkste doel van de stage in het eerste jaar het opdoen van praktijkervaring. Verder kun je als leerling kijken of de opleiding die je hebt gekozen bij je past.

De meeste leerlingen geven aan niet genoeg praktijkervaring te kunnen opdoen als gevolg van het tekort aan stageplaatsen vanuit de Gilde Opleidingen.

De meeste leerlingen ervaren het als positief dat ze op school stageopdrachten kunnen maken zodat ze niet alles op stage hoeven te doen.

Volgens de meeste leerlingen zou het de beste oplossing zijn om minder leerlingen aan te nemen op school.

De meeste leerlingen geven aan dat het tekort aan stageplaatsen invloed kan hebben op hun toekomst. Het is voor hun moeilijker om een keuze te maken voor het specialisme waarin ze afstuderen in het laatste leerjaar. Ook hebben ze minder stage ervaring.

3.6 Enquête leerlingen met stage-ervaring.

In het kader van dit onderzoek werd er een enquête gehouden onder de leerlingen van de Gilde Opleidingen, locatie Venray/Oostrum met betrekking tot het probleem “Het tekort aan stageplaatsen in de zorg”. Er werden twee groepen leerlingen geënquêteerd te weten een groep zonder stage-ervaring en een groep met stage-ervaring. Deze leerlingen hebben zeven weken stage gelopen in verschillende werkvelden te weten verpleeghuis, thuiszorg, verstandelijk gehandicaptenzorg, kraamzorg. Beide groepen leerlingen zijn eerstejaars leerling, BOL niveau 3, verzorgende. De lesgroep zonder stage-ervaring bestond uit 14 leerlingen, hiervan hebben 12 leerlingen de enquête ingevuld. De lesgroep met stage-ervaring bestond uit 17 leerlingen, hiervan hebben 15 leerlingen de enquête ingevuld. Alle leerlingen hebben dezelfde vragenlijst gekregen om te beantwoorden. De belangrijkste punten van de enquête werden benoemd in onderstaand verslag. In bijlage 6 werd de volledige enquête uitgewerkt.

Verslag enquête.

De meeste leerlingen geven aan dat het opdoen van ervaring het belangrijkste doel is van de stage in het eerste leerjaar. Verder heeft de stage als belangrijke doel het leren van de basiszorg en het krijgen van een beeld van de verschillende stageplekken in de zorg.

Voor de meeste leerlingen heeft het tekort aan stageplaatsen het gevolg dat ze minder praktijkervaring kunnen opdoen.

Drie leerlingen geven aan in de problemen te komen met het afronden van de stageopdrachten door de kortere stageperiode. Ze ervaren het als vervelend en geven aan dat het wenselijk is dat er naar andere mogelijkheden gekeken wordt.

De meeste leerlingen geven aan dat het geven van meer praktijklessen op school de beste oplossing is voor dit probleem.

De meeste leerlingen geven aan dat het probleem van het tekort aan stageplaatsen invloed heeft op hun toekomst doordat ze minder praktijkervaring hebben kunnen opdoen.

Hoofdstuk 4. Analyse

De analyse van dit onderzoek werd uitgewerkt aan de hand van de verzamelde gegevens. Ze werden kritisch met elkaar vergeleken of gecombineerd.

De afgelopen jaren werd er een toename van het aantal aanmeldingen van leerlingen geconstateerd bij de Gilde Opleidingen sector zorg. Hierdoor ontstond een spanningsveld tussen het aantal leerlingen en het aantal stageplaatsen. Maatschappelijk gezien werd dit probleem niet alleen gezien bij de Gilde Opleidingen. Het bleek een landelijk probleem te zijn binnen de opleidingen zorg. In het schooljaar 2014-2015 werd het management geconfronteerd met een tekort van 60 stageplaatsen voor de eerstejaars leerlingen niveau 3 en 4, locatie Venray/Oostrum. Er werd door het managementteam Gilde Opleidingen, een beslissing genomen de stageperiode te verkorten van tien weken naar zeven weken. Deze beslissing heeft ervoor gezorgd dat men alle leerlingen een stageplaats kon toewijzen. Door deze beslissing werd door de docenten/instructeurs een extra werkdruk ervaren, door het ontwikkelen van extra lessen BPV.

De leerlingen ervoeren een tekort aan stage ervaring naar aanleiding van deze beslissing. De leerlingen van de Gilde Opleidingen gaven te kennen in hun enquête dat ze een extra druk voelden in het afronden van de stageopdrachten. Ze voelden zich meer gehaast. Ook vonden ze het moeilijker een keuze te maken in het specialisme door het verkorten van de stageperiode.

Ondanks deze ervaringen vonden docenten/instructeurs deze beslissing, gezien de situatie, de juiste oplossing voor dit probleem. Voor de leerlingen bleek het maken van de stageopdrachten op school, ook een goede oplossing te zijn voor dit probleem.

Vanaf schooljaar 2014 zal er een toename zijn in onderwijstijd voor leerlingen, door het plan “Focus op vakmanschap”. Er zullen meer lessen binnen school gegeven moeten worden door de docenten. Gewaakt zal moeten worden dat de werkdruk van de docenten nog meer zal toenemen.

Het verkorten of opsplitsen van stageperiodes kan een langere voorbereidingstijd tot gevolg hebben voor de leerlingen. Dit kan van invloed zijn op hun motivatie (Bruggen, 2010). Uit de enquête kwam geen daling van de motivatie van de leerlingen naar voren. Wel gaven sommige leerlingen aan minder snel te weten of ze wel een goede opleidingskeuze hadden gemaakt.

Er waren vele oorzaken te benoemen voor dit probleem, het tekort aan stageplaatsen in de zorg. Uit onderzoek van Nimeijer (2010) en kenniscentrum Calibris (2012) bleek dat de bezuinigingen en de reorganisaties in de zorg veel invloed hadden op het beschikbaar stellen van het aantal stageplaatsen. Dit werd ook benoemd, als een van de belangrijkste oorzaken van dit probleem, door de stagecoördinatoren, de teammanager en verschillende docenten/instructeurs binnen de Gilde Opleidingen.

Politieke beslissingen hadden direct invloed op de keuzes die werden gemaakt binnen de zorginstellingen. De beslissingen van de politiek en de keuzes van de zorginstellingen hadden gevolgen voor het MBO onderwijs. Door een tekort aan stageplaatsen namen onderwijsinstellingen de beslissing over te gaan naar een terughoudend aannamebeleid van leerlingen. Ook bij de Gilde Opleidingen werd er voor het schooljaar 2014-2015 een aannamestop voor leerlingen afgekondigd. Op basis van het aantal stageplaatsen konden er 110 leerlingen van niveau 3 en 4 worden aangenomen. Dit betekende dat er 55 leerlingen op de wachtlijst kwamen te staan plus nog een tiental zij-instromers.

De MBO Raad en Kenniscentrum Calibris noemde deze situatie in 2012 al zorgwekkend. Men voorziet dat er voor de toekomst een groot tekort zal ontstaan aan arbeidskrachten in de zorg door de

vergrijzing van de samenleving. Het management binnen de Gilde Opleidingen benoemde deze zorgen ook in het interview. Toch zijn ze genooddaakt de aannamestop van leerlingen door te voeren voor de sector zorg. Vele leerlingen gaven in hun enquête aan een aannamestop voor leerlingen een goede oplossing te vinden voor het probleem.

Er is veel onderzoek gedaan naar de alternatieven voor het tekort aan stageplaatsen. Het blijkt effectief te zijn simulatie onderwijs in te zetten. In een veilige leeromgeving kan door de leerlingen verschillende patiëntensituaties geoefend worden. Deze vorm van onderwijs werd ook ingezet bij de Gilde Opleidingen. Leerlingen benoemden in de enquête een tekort te ervaren in het opdoen van stage ervaring. Door simulatie onderwijs in te zetten kan dit tekort worden opgevangen.

Verder zijn er alternatieven onderzocht door het opzetten van leerafdelingen. De teammanager zorg en enkele docenten van de Gilde Opleidingen benoemen dit ook als mogelijk oplossing voor het probleem. Een leerafdeling creëert extra stageplaatsen. De Gilde Opleidingen zal in het opzetten van leerafdelingen afhankelijk zijn van de inzet en mogelijkheden van de zorginstellingen. Zij zullen weer afhankelijk zijn van de politieke beslissingen van de overheid.

De bezuinigingen en de reorganisaties in de gezondheidszorg blijken een grote invloed te hebben op de beschikbare stageplaatsen in de zorginstellingen. Hierdoor was er geen ruimte voor uitbreiding van het aantal stageplaatsen voor de onderwijsinstellingen waaronder de Gilde Opleidingen.

Intensieve samenwerking tussen zorginstellingen en onderwijsinstellingen lijkt voor de toekomst noodzakelijk om dit probleem samen op te lossen.

In overleg met de zorginstellingen kan gekeken worden naar hun voorkeur van het type stage, het werken in lintstage of blokstage. Op deze manier kunnen er meer stageplekken gestimuleerd worden voor de leerlingen binnen de zorginstellingen.

Het is gebruikelijk, echter niet verplicht dat leerlingen een stagevergoeding ontvangen van de zorginstellingen. Om de kosten te drukken zouden ze de stagevergoeding voor de eerstejaars leerlingen kunnen schrappen. Ook kunnen ze aanspraak doen op het Stagefonds Zorg. Na de afronding van de stage van de leerling kunnen zorginstellingen een vergoeding krijgen in de kosten van de stagebegeleiding.

Hoofdstuk 5. Discussie.

De discussie van dit onderzoek werd uitgewerkt aan de hand van de geanalyseerde gegevens. Er werd kritisch gekeken welke antwoorden onbeantwoord waren gebleven. Ook werd kritisch gekeken of er nieuwe vragen waren ontstaan naar aanleiding van dit onderzoek.

Uit onderzoek blijkt dat het voor studenten verpleegkunde niveau 4 moeilijker is, een stageplaats te vinden ten opzichten van de studenten verzorgende niveau 3. Landelijk gezien zijn er momenteel meer stagemogelijkheden in de verpleeg- en verzorgingstehuizen en de gehandicaptenzorg (Calibris 2012). In dit onderzoek zijn leerlingen betrokken geweest van niveau 3, verzorgende in opleiding. De vraag is of er andere onderzoeksuitslagen waren gekomen als er leerlingen betrokken waren geweest van niveau 4, verpleegkundige in opleiding.

Het verkorten van de stageperiodes had tot gevolg dat leerlingen minder stage ervaring konden opdoen. De vraag is in hoeverre heeft dit invloed op de inwerkperiode van deze leerlingen als deze straks als start bekwame professional gaat werken in de gezondheidszorg. Deze vraag is ontstaan tijdens dit onderzoek en zal in dit praktijkonderzoek niet beantwoord worden. Hiervoor zou een apart onderzoek opgestart dienen te worden.

Binnen dit onderzoek zijn de voor- en nadelen van de bestaande alternatieven voor het tekort aan stageplaatsen onderzocht. Ook zijn de voor- en nadelen onderzocht van de alternatieven die aangedragen werden tijdens de gesprekken en enquêtes. Er zijn meerdere alternatieven voor het tekort aan stageplaatsen op te lossen. Hier wordt geen antwoord op gegeven in dit onderzoek. Hiervoor zou een apart onderzoek opgestart dienen te worden.

De politieke keuzes waren van invloed op het gevoerde beleid in de zorginstellingen. Op basis van het aantal beschikbare stageplaatsen werden er leerlingen aangenomen bij verschillende onderwijsinstellingen. Dit heeft op verschillende MBO scholen een aannamestop van leerlingen tot gevolg gehad. Het lijkt een domino effect te zijn. De vraag is wie is verantwoordelijk voor de mogelijke gevolgen van een tekort aan arbeidskrachten in de zorg.

Hoofdstuk 6. Conclusie

Onderzoeksvraag:

Welke aanbevelingen kan ik als docent doen aan de teamleiding Gilde Opleidingen, sector Zorg, rondom de ontstane problematiek van tekorten aan stageplaatsen voor de eerstejaars leerlingen.

Deelvragen:

1. Wat is de oorzaak van het tekort van het aantal stageplaatsen bij de Gilde Opleidingen, sector Zorg?
2. Wat zijn de gevolgen van het tekort van het aantal stageplaatsen voor de eerstejaars leerlingen van de Gilde Opleidingen locatie Venray/Oostrum?
3. Wat zijn de ervaringen van de alternatieven die nu worden ingezet?
4. Wat zijn de voor- en nadelen van alternatieven voor stageplaatsen voor de leerlingen van de Gilde Opleidingen, sector Zorg.

6.1. Wat is de oorzaak van het tekort van het aantal stageplaatsen bij de Gilde Opleidingen, sector Zorg?

Er is een toename te zien in het aantal leerlingen dat zich aanmeldt voor de sector Zorg. Daarbij ligt locatie Ventay/Oostrum op de grens van vele andere ROC's te weten ROC Helmond, Nijmegen en Eindhoven. De Gilde Opleidingen heeft een groot verzorgingsgebied voor het aantrekken van leerlingen. Locatie Venray/Oostrum heeft een goede naam in de regio.

Er is een ontmanteling te zien van de grote instellingen die overgaan naar het kleinschalig wonen. Dit kost tijd en energie waardoor er minder ruimte is voor het begeleiden van stagiaires.

Een stagiaire krijgt een stagevergoeding. Dit zijn voor de instellingen extra kosten. Dit kan een drempel zijn om extra stagiaires aan te nemen.

Er is een toename te zien van complexe zorg in de zorginstellingen. Hierdoor ontstaat een situatie dat sommige stageplaatsen komen te vervallen of beperkt aanwezig zijn. Dit is met name het geval voor de leerlingen van b.v. niveau 3 of eerstejaars leerling verpleegkundige/verzorgende.

Door de bezuinigingen in de zorg en de vele reorganisaties is er weinig ruimte in tijd en geld voor het begeleiden van stagiaires. Verder zijn er zorginstellingen die gaandeweg het schooljaar stageplaatsen terugtrekken omdat afdelingen gesloten worden door een reorganisatie of de bezuinigingen.

6.2. Wat zijn de gevolgen van het tekort van het aantal stageplaatsen voor de eerstejaars leerlingen van de Gilde Opleidingen locatie Venray/Oostrum?

Volgens teammanager Zorg en Welzijn C. Ebben is een van de gevolgen van het terugbrengen van het aantal stageweken het verkorten van de stageperiode van tien weken naar zeven weken stage.

Minder uren stage betekent meer lesuren op school. Het college van bestuur van Gilde Opleidingen heeft hier meer geld voor beschikbaar gesteld.

Voor het komende schooljaar 2014-2015 is een aannamestop voor leerlingen afgekondigd. Op basis van het aantal beschikbare stageplaatsen kunnen er 110 leerlingen van niveau 3 en 4 aangenomen worden.

De externe BPV coördinator M. van de Sterren geeft aan dat het plan Focus op vakmanschap al vanaf het volgend jaar wordt ingezet voor de tweedejaars leerlingen. Dit wordt gedaan om het aantal stageplaatsen goed te verdelen. De stages worden ingekort van twintig weken naar tien weken stage in het tweede leerjaar. De Gilde Opleidingen anticipeert op het plan Focus op Vakmanschap. Leerlingen hebben minder keuze in het opgeven van een voorkeur voor een bepaalde stageplaats. De reistijd voor de leerling naar het stageadres is uitgebreid. Dit was twee keer één uur en dit veranderd naar twee keer anderhalf uur.

De interne BPV coördinator benoemt het uitgangspunt van de Gilde Opleidingen om de eerstejaars leerlingen een stage aan te bieden. Dit heeft als gevolg veel overleggen, veel plannen, puzzelen en schuiven met beschikbare plaatsen. Veel overleg met diverse partijen om te komen met een goede oplossing waarbij uitgegaan wordt van een win-win situatie voor alle partijen.

De docenten geven aan dat ze meer werkdruk ervaren door het meer moeten ontwikkelen van lessen. Leerlingen hebben meer uren theorie op school door het verkorten van de stageweken. Leerlingen krijgen door het verkorten van de stageweken minder praktijkervaring. Er is een toename te zien van het begeleiden van leerlingen die extra druk ervaren door de verkorte stageperiode. Door het verkorten van de stageperiode worden leerlingen later in de opleiding in hun keuze bevestigd. De leerlingen zonder stage ervaring geven aan dat ze door het verkorten van de stageperiode niet genoeg ervaring opdoen. Ook moeten ze door het verkorten van de stageperiode zich meer haasten om de opdrachten af te krijgen.

De leerlingen met stage ervaring geven aan dat ze door het verkorten van de stageperiode niet genoeg ervaring opdoen. Dat ze door minder aanbod van stageplaatsen misschien ergens stage komen te lopen waar ze liever niet willen stage lopen. Ook zij geven aan dat ze door het verkorten van de stageperiode niet genoeg tijd hebben voor het uitwerken van de opdrachten.

6.3. Wat zijn de ervaringen van de alternatieven die nu worden ingezet?

De externe BPV coördinator M. van de Sterren geeft aan dat alle leerlingen van het schooljaar 2013-2014 een stageplaats toegewezen hebben gekregen door de genomen maatregelen. Overleg vindt plaats met de zorginstellingen via de klankbordgroep voor het oplossen van het probleem in de toekomst.

Teammanager C. Ebben geeft aan dat de stageperiode wordt verkort van tien naar zeven weken voor de eerste jaar leerlingen. Een deel van de stageopdrachten wordt op school uitgewerkt door de leerlingen onder begeleiding van een docent. Voor het komend schooljaar 2014-2015 is er een aannamestop afgekondigd. Door het nemen van deze maatregelen hebben alle leerlingen tot nu toe nog een stageplaats toegewezen gekregen.

De interne BPV coördinator geeft aan dat er op dit moment één groep klaar is met hun stage van zeven weken en de tweede groep is inmiddels begonnen. Het is dus nog te kort om hier al iets zinnigs en objectiefs over te zeggen. Het lijkt erop dat leerlingen geen nadelige gevolgen van het inkorten van de stage hebben ondervonden. Dit komt natuurlijk ook omdat diverse bewijsstukken nu binnen schools gehaald kunnen worden zodat leerlingen door het inkorten van de stage geen achterstand oplopen.

Twee docenten geven aan dat sommige stageopdrachten een meerwaarde hebben op de stage.

Twee docenten geven aan geen ervaring te hebben met de extra lessen voor het maken van de stageopdrachten. Twee docenten geven aan dat het geen verkeerde manier is om te werken aan bewijsstukken. De aanpassing van bewijsstukken binnen school verloopt goed.

De leerlingen zonder stage ervaring geven aan dat ze meer BPV opdrachten moeten maken op school zodat ze niet alles op stage hoeven te doen. Acht leerlingen geven aan dit wel fijn te vinden.

Drie leerlingen geven aan dat het goed is dat er stage periodes zijn in het eerste leerjaar. Dan krijg je toch een beetje ervaring en je weet hoe het werkt.

De leerlingen zonder stage ervaring geven aan in de problemen te komen met de stageopdrachten.

Drie leerlingen geven aan dat het teveel is in korte tijd. Drie leerlingen geven aan het vervelend te vinden. Drie leerlingen geven aan het vervelend te vinden en vragen te kijken naar andere mogelijkheden.

6.4. Wat zijn de voor- en nadelen van alternatieven voor stageplaatsen voor de leerlingen van de Gilde Opleidingen, sector Zorg.

De voor- en nadelen van alternatieven voor stageplaatsen voor de leerlingen zijn uitgewerkt aan de hand van de gesprekken en de enquêtes die zijn uitgevoerd met betrokken personen. Dit is daar waar mogelijk gekoppeld aan de literatuur.

Samenwerking zorginstellingen.

Voordelen:

M. van de Sterren, de externe BPV coördinator en C. Ebben teammanager Zorg, geven aan dat goede contacten onderhouden met de zorginstellingen erg belangrijk is. Op deze manier wordt het tekort aan stageplaatsen in de zorg, als een gezamenlijk probleem gezien. Samen kan gezocht worden naar een oplossing. Docenten geven ook aan het belangrijk te vinden de werkvelden te overtuigen van de noodzaak dat leerlingen praktijkervaring opdoen tijdens hun opleiding. Het is een beroep dat vaardigheid vereist, hiervoor moet je “vlieguren” voor kunnen maken”.

Nadelen:

Er zijn nog geen nadelige ervaringen te benoemen door betrokkenen.

Verkorten stageperiode, uitwerken stageopdrachten op school.

Voordelen:

M. van de Sterren en C. Ebben geven aan dat door het verkorten van de stageperiode tot nu toe alle leerlingen een stageplaats toegewezen hebben gekregen. M. van de Sterren geeft aan dat het voor de Gilde Opleidingen belangrijk is om de stages in het eerste jaar te behouden voor de leerlingen. Op deze manier kunnen ze in een vroeg stadium kennis maken met de beroepspraktijk en voor zichzelf in een vroeg stadium van de opleiding kijken of ze een goede beroepskeuze hebben gemaakt.

Ondanks dat het aantal stage uren wordt teruggedrongen binnen de opleiding blijft de Gilde Opleidingen nog binnen de norm van de onderwijstijd van Focus op Vakmanschap.

De interne BPV coördinator is van mening dat de oplossingen die nu gevonden zijn, de beste zijn onder de gegeven omstandigheden. De Gilde Opleidingen anticipeert op deze manier al in het wijzigen van het aantal stage uren, die het volgend jaar vanuit de overheid door Focus op Vakmanschap teruggebracht worden voor de leerlingen.

Twee docenten geven in de enquête aan dat de BPV lessen geen verkeerde manier is om te werken aan de bewijsstukken. Het aanpassing van de bewijsstukken binnen school verloopt goed.

Acht leerlingen geven aan dat ze het fijn vinden dat opdrachten op school gemaakt kunnen worden zodat ze niet alles op stage hoeven uit te werken. Ondanks dat ze het jammer vinden dat er minder stage is, vinden ze het goed dat er toch stageperiodes zijn in het eerste leerjaar. "Dan krijg je toch een beetje ervaring en je weet hoe het werkt".

Nadelen:

Vijf docenten geven aan een extra werkdruk te ervaren door het ontwikkelen van meer lessen.

Enkele docenten geven ook aan dat sommige stageopdrachten hun meerwaarde hebben op stage.

De opleiding moet niet te theoretisch worden, stage blijft een wezenlijk deel van de beroepsopleiding. Ook worden leerlingen pas later in hun opleiding in hun keuze bevestigd of ze de goede beroepsopleiding hebben gekozen.

Dit geven leerlingen ook aan als belangrijk punt. Ze weten niet of ze wel op de goede opleiding zitten. Leerlingen geven als belangrijkste punt aan dat het moeilijker is om het specialisme te kiezen. "Je hebt minder stage ervaring". Ook geven leerlingen aan dat ze misschien ergens moeten stage lopen waar ze liever niet willen werken. Een klein deel van de leerlingen ervaart de druk dat ze niet genoeg tijd hebben om de opdrachten goed uit te werken. Docenten/instructeurs geven aan meer leerlingen te moeten gaan begeleiden die deze druk ervaren door de verkorte stage periode.

Simulatieonderwijs.

Voordelen

Het probleem van minder stage ervaring kan volgens de docenten/instructeurs opgevangen worden door het meer aanbieden van simulatieonderwijs. Hierdoor krijgen leerlingen meer praktijken op

school. Het Focus op Vakmanschap sluit hierop aan. Gilde Opleidingen is dit jaar al gestart met meer simulatieonderwijs en het uitnodigen van ervaringsdeskundigen door middel van het geven van gastlessen. Op deze manier proberen de docenten/instructeurs de theorie te verbinden met de praktijk.

Het prettige van simulatieonderwijs is dat de ruimte zo realistisch mogelijk is gemaakt waardoor je je ook echt in de omgeving waant waar je normaal in werkt. Het creëren van een patiëntensituatie met een lotuspatiënt of een patiëntsimulator maakt het scenario nog realistischer. Beweging, reactie en geluiden kunnen de stress en of situatie in een fractie van een seconde veranderen. Door opname te maken van een bepaald scenario kun je zien hoe goed de communicatie verloopt en of alle handelingen juist zijn uitgevoerd. Het terugkijken van een scenario geeft je een goede kijk op je eigen handelingen en reactie plus die van anderen. Door het trainen en herhalen worden bepaalde handelingen vanzelfsprekend (Kalkman, 2013).

Simulatieonderwijs blijkt een kwantitatief effect te hebben op het onderwijs (Cook, 2013).

In het onderzoek Integrating Clinical Education in Ontario werden ook de voordelen van simulatieonderwijs beschreven. Het wordt gezien als een veilige leeromgeving voor leerlingen. Ze kunnen op een gecontroleerde manier verpleegkundige handelingen oefenen en uitvoeren zonder dat er schade wordt berokkend aan de patiënt. Bij het gebrek aan stageplaatsen bij werkvelden kan er toch een realistische leerervaring worden opgedaan (Universiteit Ontario, 2013).

Nadelen:

Het aanschaffen van videomateriaal en fantomen om het simulatieonderwijs in te richten een kostbare zaak (Kalkman, 2013)

In het onderzoek Integrating Clinical Education in Ontario wordt de rol van de leermeester met betrekking tot het simulatieonderwijs van groot belang geacht voor het slagen van deze vorm van leren.

Aannamestop.

Voordelen:

Volgens C. Ebben is er voor het komend schooljaar een opnamestop afgekondigd. Hierdoor is de verwachting dat alle leerlingen die de opleiding volgen een stageplaats kan worden aangeboden. Acht van de zevenentwintig leerlingen geven aan dit als een oplossing te zien voor dit probleem. Vanuit de groep docenten/instructeurs geeft één persoon dit aan als oplossing voor dit probleem.

Nadelen:

De externe BPV coördinator geeft aan dat de Gilde Opleidingen als MBO opleiding een maatschappelijke verantwoordelijkheid heeft om elke leerling een opleidingsplaats aan te bieden in verband met de leerplicht die leerlingen hebben t/m hun achttiende jaar. Ook heeft Gilde Opleidingen de verantwoordelijkheid de medewerkers die in vaste dienst zijn hun baan te laten behouden. Vele gezinnen moeten hiervan leven.

Leerlingen worden teleurgesteld in de wens een bepaald beroep te leren doordat ze niet worden aangenomen op een opleiding. Hun toekomstvisie om verzorgende/ verpleegkundige te worden komt niet uit (MBO Raad, 2013). Doordat er minder leerlingen worden aangenomen ontstaat er over een paar jaar een tekort aan arbeidskrachten in de zorg (MBO Raad, 2013).

Leerafdelingen.

Voordelen:

C. Ebben en twee docenten geven aan het starten van leerafdeling te zien als een mogelijke oplossing van het probleem. Dit geeft meer stageplekken.

Volgens Calibris zijn de voordelen van een leerafdeling groot. Het creëert extra opleidingsruimte. Ook verbetert het de integratie tussen de theorie en de praktijk. Een leerafdeling is tevens een proeftuin voor innovatie van opleiden. Het is een expertafdeling op het gebied van het begeleiden van leerlingen.

Het gezamenlijk opleiden motiveert het vaste team. Daarbij is er een kortere inwerkperiode te zien voor de nieuwe toekomstige werknemer (Calibris, 2014).

Nadelen:

Er zijn nadelige effecten te zien door een toenemende inflexibiliteit in de bpv-voorziening ten gevolge van nauwe samenwerkingsrelatie tussen de leerbedrijven en de opleidingen van het ROC. Ook zal er een goede afstemming moeten zijn tussen het aantal leerafdelingen en het aantal leerlingen (Calibris, 2014).

Lintstage.

Voordelen:

De voordelen van een lintstage is dat de leerling al in een vroeg stadium kennis maakt met de beroepspraktijk. De transfer van de theorie naar de praktijk is gemakkelijker, de leerlingen krijgen sneller feedback. De opleiding heeft betere spreidingsmogelijkheden voor de theorielessen op school en stage. Voor de leerling is er meer afwisseling in het leren. De leerling heeft wekelijks contact met de docent op school (Nieuwenhuis, 2009).

Nadelen:

Zorgvragers moeten steeds weer wennen aan leerlingen die lintstages lopen op de zorgafdeling, de continuïteit is beperkt. Volgens de stagebegeleiders duurt het langer voordat een stagiaire een bepaalde handeling en vaardigheid heeft aangeleerd (Nieuwenhuis, 2009).

Blokstage.

Voordelen:

Volgens stagebegeleiders is een stagiaire met een blokstage sneller ingewerkt op de zorgafdeling. De zorgvragers worden gedurende een langere periode verzorgd door dezelfde stagiaires. Er zijn minder wisselingen in de week (Nieuwenhuis, 2009).

Nadelen:

Soms moeten leerlingen langer wachten voordat ze kennis maken met de beroepspraktijk. Tijdens de stage heeft de leerling minder contact met de docent op school (Nieuwenhuis, 2009).

Stagevergoeding schrappen voor eerstejaars leerlingen.

Voordelen:

Zorginstellingen zijn niet verplicht stagiaires een stagevergoeding te geven (FNV Jong, 2014). Door de stagevergoeding te schrappen voor de eerstejaars leerlingen, kunnen de kosten voor de stagebegeleiding voor de zorginstellingen beperkt worden.

Nadelen:

Leerlingen ontvangen geen stagevergoeding. Dit kan invloed hebben op de motivatie van de leerling.

Stagefonds Zorg.

Voordelen:

Zorginstellingen kunnen een vergoeding aanvragen voor de kosten van de stagebegeleiding van de leerling. Het Stagefonds Zorg wil hiermee stimuleren, dat er een betere stagebegeleiding aan de leerling wordt gegeven. Ook is het doel van deze regeling meer stageplaatsen binnen de zorginstellingen te realiseren (Rijksoverheid, 2014).

Nadelen:

Zorginstellingen hebben meer administratief werk door het aanvragen van de stagevergoeding bij het Stagefonds Zorg.

Hoofdstuk 7 Algemene conclusie:

Het middelbaar beroepsonderwijs beleeft een roerige tijd. Gilde Opleidingen, sector Zorg heeft hier mee te maken. Vele leerlingen melden zich aan voor een opleiding binnen de sector Zorg. Het probleem van het tekort aan stageplaatsen is groot. Dit geeft de nodige knelpunten in de praktijk. Keuzes moeten worden gemaakt. Dit heeft invloed op de werkzaamheden van de docenten en de toekomstvisies van de leerlingen. Door alle maatregelen die zijn genomen, hebben alle leerlingen het afgelopen schooljaar toch een stageplaats toegewezen gekregen. Stilzitten is achteruitgaan. Er is nog genoeg werk te verrichten om de problemen op te lossen. Een belangrijke stap in de goede richting is de samenwerking met de zorginstellingen: Op deze manier wordt het tekort aan stageplaatsen als een gezamenlijk probleem gezien waar samen naar een oplossing gezocht moet worden.

Het aanbieden van simulatieonderwijs en het opzetten van leerafdelingen lijken goede oplossingen naast de andere alternatieven. Leerafdelingen kunnen uitsluitend gerealiseerd worden door intensieve samenwerking tussen zorginstellingen en de opleidingen in het middelbaar beroepsonderwijs. Zonder extra geld vanuit de overheid lijkt het moeilijk uitvoerbaar. De overheid dient een bijdrage te leveren voor het oplossen van dit probleem.

Meer rust voor de zorginstellingen met betrekking tot de bezuinigingen, zal er voor zorgen dat de medewerkers in deze instellingen meer ruimte krijgen voor het uitvoeren van hun dagelijkse werkzaamheden in de zorg. Hierdoor zullen ze wellicht ook meer ruimte krijgen voor het beschikbaar stellen van stageplaatsen. Onderwijsinstellingen kunnen op basis hiervan weer meer leerlingen aannemen in de sector zorg. Voor vele leerlingen zal hun droom om verzorgen of verpleegkundige te worden, toch op een zo optimaal mogelijke manier uitkomen. Door betere stagemogelijkheden zullen ze meer praktijkervaring kunnen opdoen en beter hun keuzes kunnen maken voor de toekomst.

Er zijn voor- en nadelen te benoemen van de lintstage en de blokstage. Door met de medewerkers van de zorginstellingen hun voorkeur in type stage te bespreken, kunnen er stageplekken gestimuleerd worden.

Om de kosten van de stagebegeleiding te beperken, kunnen de zorginstellingen de stagevergoeding schrappen voor de eerstejaars leerlingen. Ook kunnen ze een financiële bijdrage aanvragen voor de geleverde stagebegeleiding aan de leerling, via het Stagefonds Zorg.

Tot die tijd zullen de Gilde Opleidingen het tekort aan stageplaatsen moeten opvangen met het aanbieden van simulatieonderwijs en het uitwerken van stageopdrachten binnen de theorie uren binnen de opleiding. De docenten en de leerlingen ervaren dit als een goede oplossing van dit probleem, gezien de huidige situatie.

Het doorvoeren van een aannamestop voor de leerlingen lijkt voor de korte termijn een goede oplossing. Voor de lange termijn is de verwachting dat dit grote problemen zal opleveren voor het aantal arbeidskrachten in de zorg. Nieuwe problemen zullen zich dan weer voordoen.

7.1 Aanbevelingen:

In gesprek blijven met zorginstellingen. Het opzetten van leerafdelingen is een goede oplossing voor het creëren van extra stageplaatsen.

Het bespreken van hun voorkeur in type stage, de lintstage of de blokstage. Op deze manier kunnen er meer stageplekken gestimuleerd worden.

Simulatieonderwijs uitbreiden om het gevoel van het gemis van het opdoen van stage ervaring bij de leerlingen te beperken. Het zal een positief effect hebben op de kwaliteit van het onderwijs in de zorg.

Stageplaatsen attenderen op het feit dat het geven van een stagevergoeding, aan de leerling niet verplicht is.

Zorginstellingen attenderen op de mogelijkheid dat ze een financiële bijdrage kunnen aanvragen, voor de vergoeding in de kosten van de stagebegeleiding. Dit kan gedaan worden via het Stagefonds Zorg.

Meer ruimte creëren in uren voor de docenten voor het ontwikkelen en uitvoeren van de lessen BPV ter voorkoming van het verhogen van de werkdruk. Zeker ook met het oog op het invoeren van het plan "Focus op vakmanschap".

Het advies is om de aannamesstop voor de leerlingen te zien als een tijdelijke oplossing. Met het oog op de toekomst is het advies andere keuzes te maken.

Hoofdstuk 8. Reflectie

Ik ben met veel enthousiasme in november 2013 gestart met dit praktijkonderzoek, bij de Gilde Opleidingen locatie Venray/Oostrum. Ik heb veel gesprekken gevoerd onder andere met Carla, mijn begeleidster, de teamleider sector zorg Gilde Opleidingen Oostrum en de stagecoördinator sector zorg Gilde Opleidingen. Hierdoor werd mij het probleem, met betrekking tot het tekort aan stageplaatsen, binnen de Gilde Opleidingen duidelijk.

Vervolgens heb ik veel literatuur gevonden over het tekort aan stageplaatsen in de zorg. Er is veel en recentelijk onderzoek gedaan naar dit probleem. Ik was erg verrast toen ik merkte dat het tekort aan stageplaatsen zo'n groot maatschappelijk probleem bleek te zijn. Dit werkte voor mij erg motiverend. Het geheel aan informatie heb ik vervolgens gebruikt om mijn onderzoeksplan te schrijven.

Tijdens dit praktijkonderzoek heb ik een gesprek gehad met M. van de Sterren, externe BPV coördinator Gilde Opleidingen. Ik heb tijdens dit gesprek veel informatie gekregen over deze problematiek Gilde breed. Ik ben me steeds meer bewust geworden dat het een enorm probleem is waar veel mensen gigantische inspanningen voor verrichten. Ook heb ik gemerkt dat Gilde Opleidingen afhankelijk is van de zorginstellingen die wel of geen stageplekken toezeggen. De zorginstellingen hebben op hun beurt weer hun eigen belemmeringen. Dit is weer van invloed op het directe beleid binnen Gilde Opleidingen. Op deze manier krijg je een domino effect waar je als stagecoördinator niet altijd invloed op kunt hebben ondanks je vele inspanningen.

Wat me ook opviel was dat de zorginstellingen en de Gilde Opleidingen het tekort aan stageplaatsen als een gezamenlijk probleem ervaren. Ze hebben in februari 2014 een gezamenlijk overleg gehad om dit probleem te bespreken. Hieruit zijn aanbevelingen gekomen. Toen ik dit hoorde kreeg ik een beetje buikpijn omtrent mijn eigen onderzoek. Ik dacht: "Als zij al bezig zijn met het uitwerken van aanbevelingen, dan hoef ik deze niet meer te onderzoeken". Ik heb thuis het document rustig doorgelezen en zag dat zij bezig waren geweest met het brainstormen van mogelijke oplossingen. Ik ben net een stap verder dan deze groep. Op deze manier zou mijn onderzoek juist een mooie aanvulling kunnen zijn voor deze groep. Voor mij een extra stimulans om op een actieve manier door te gaan met dit praktijkonderzoek.

Ik heb een gesprek gehad met teammanager C. Ebben, teammanager Zorg en Welzijn locatie Venray/Oostrum. Ik heb een goed beeld gekregen hoe op managementniveau de gedachte is ten aanzien van dit probleem, welke stappen er zijn ondernomen en waarom. Het was voor mij een goed gesprek met waardevolle informatie voor mijn onderzoeksverslag.

Vervolgens heb ik enquêtes gehouden met de interne BPV coördinator, de docent/instructeurs en een aantal eerstejaars leerlingen niveau 3, Gilde Opleidingen locatie Venray/Oostrum.

Het verwerken van deze verzamelde gegevens heb ik ervaren als een gigantische klus, met als uitdaging "Hoe krijg ik deze hoeveelheid aan informatie op een goede manier inzichtelijk". Ik heb ervoor gekozen te werken met kolomgrafieken. Op deze manier kwamen de antwoorden van de vragen in één oogopslag in beeld. Dit geeft naar mijn mening duidelijkheid in de hoeveelheid aan informatie. Van hieruit heb ik de onderzoeksvraag en deelvragen naar tevredenheid kunnen beantwoorden.

Doordat ik zelf zo diep in het onderwerp en het onderzoek zat, heb ik het als lastig ervaren het geheel duidelijk gestructureerd op papier te krijgen. Voor mij was de gehele situatie en informatie duidelijk. Het is een uitdaging geweest dit als een leesbaar geheel te verwerken in dit onderzoeksverslag. Ik heb hier een goede begeleiding mogen ontvangen van mijn begeleiders C. Liebenstein, A. Nijsen en E. de Boer. Door hun feedback te verwerken is het onderzoeksverslag een overzichtelijk geheel geworden. W. de Groot heb ik ervaren als een onafhankelijke “critical friend”. Ik wil verder alle betrokkenen bedanken voor deelname aan dit onderzoek. Externe BPV coördinator M. van de Sterren, teammanager Zorg en Welzijn C. Ebben, Interne BPV coördinator, docenten/instructeurs en leerlingen van de Gilde Opleidingen locatie Venray/Oostrum. Door hun bijdrage heeft mijn praktijkonderzoek inhoud en vorm gekregen.

Hoofdstuk 8. Literatuurlijst

Boeken:

Harinck F. (2009). *Basisprincipes praktijkonderzoek*. Apeldoorn: Garant.

Donk C. van der, Lanen van B. (2013) *Praktijkonderzoek in de school*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.

Bruggen van der H. (2002) *Stage in de verpleging*. Maarsen: Elsevier Gezondheidszorg.

Nota Onderwijstijd (2014) *Onderwijstijd onder Focus op Vakmanschap*. Woerden: MBO Raad.

Gilde Opleidingen (2013) *BPV-beleid Sector Zorg & Welzijn Gilde Opleidingen*. Roermond: Gilde Opleidingen.

Websites:

Dagblad de Limburger (2012). Groot tekort aan stages in zorg.

<http://www.limburger.nl/article/20121005/REGIONIEUWS01/121009403> (oktober 2012).

Nursing (2013). Stagetekort door explosieve toename studenten verpleegkunde.

<http://www.nursing.nl/Verpleegkundigen/Nieuws/2013/7/Stagetekort-door-explosieve-groei-studenten-verpleegkunde-1316190W/?intcmp=terug-naar-artikel> (juli 2013).

A. Nimeijer (2010). Verslag van literatuuronderzoek van Zomerstages in de zorg.

http://www.wgvzorgenwelzijn.nl/media/uploads/arbeidsmarkt_en_onderwijs/Literatuuronderzoek_zomerstages_in_de_zorg_Annet_Nimeijer.pdf (december 2010).

A. Kant, J. van Ruitenburg (2006). Verslag van een onderzoek naar het onderwerp Zorgelijke stages.

<http://www.sp.nl/partij/theorie/standpunten/0603stageplaatsenzorg.pdf> (maart 2006).

Universiteit Ontario, Integrating Clinical Education into Ontario's Changing Health Care System

(2013). <http://www.cou.on.ca/publications/reports/pdfs/integrating-clinical-education-into-the-changing-h> (juni 2013).

Rijksoverheid (2013). Beroepsgericht MBO. <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/middelbaar-beroepsonderwijs/beroepsgericht-MBO> (maart 2013).

Calibris (2012). Monitor Arbeidsmarkten Onderwijs Zorg.

http://www.calibris.nl/getattachment/36f0ee60-e9fa-49b8-abbf-f87b3f5c3c19/132351-Calibris-BR-Monitor-Arbeidsmarkt-Zorg_WEB.pdf.aspx?ext=.pdf

Rijksoverheid (2011). Actieplan MBO Focus op Vakmanschap 2011-2015.

<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2011/02/16/actieplan-MBO-focus-op-vakmanschap-2011-2015.html> (februari 2011).

Cook DA., Hamstra SJ., e.a. (2013) Verslag in het tijdschrift Medical Teacher over een systematische review van de literatuur over simulatie in de verpleegkunde. http://www.epistemonikos.org/nl/documents/452ecc3eb4f6b15ff8439cd2402bde805525585a?doc_lang=en (2013).

Kalkman C. (2013) "Patientenveiligheid: simulatieonderwijs als verbeterinstrument". <http://www.metscenter.nl/symposium/> (juni, 2013).

Calibris (2014) Een handleiding voor het opzetten van een leerafdeling. <http://www.calibris.nl/getattachment/d64c8a4d-d6d4-49d3-a715-1d6ec744b2e5/Handleiding-opzetten-leerafdeling.pdf.aspx?ext=.pdf> (2014).

De Telegraaf (2014). Artikel met als onderwerp "MBO moet nee verkopen". http://www.telegraaf.nl/binnenland/22411965/MBO_moet_nee_verkopen_.html (maart, 2014).

Tijdschrift De Nursing (2014). Een artikel met als onderwerp "Een student moet wel stage kunnen lopen". <http://www.nursing.nl/Verpleegkundigen/Nieuws/2014/1/Een-student-moet-wel-stage-kunnen-lopen-1450817W/> (januari, 2014).

Rijksoverheid (2014). Subsidieregeling Stageplaatsen zorg (Stagefonds). <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/subsidies-vws/subsidieregeling-stageplaatsen-zorg> (april, 2014).

FNV Jong (2014). Stagevergoeding http://www.fnvjong.nl/stage/stagevergoeding?gclid=CjgKEAjlwkpacBRCNlprWw-u-nBwSJACwHiw-PR9mKIL4-H-r0-OrW1aU7CV0TVBgkI8KTyl7bm299_D_BwE (mei, 2014).

A. Nieuwenhuis, K. de Ries (2009). Een doorbraak forceren voor werkplekleren <https://associatie.kuleuven.be/altus/seminaries/0910/seminarie2/Tussenrapportage%20project.pdf>

Bijlage 1.

Artikel Dagblad de Limburger "Groot tekort aan stages in de zorg"

Groot tekort aan stages in zorg

Er is een groot tekort aan stageplaatsen voor MBO-leerlingen in de zorg. In de regio Venlo-Venray heeft één op de vier eerstejaars voor dit schooljaar nog geen stageplek.

Het aantal leerlingen dat kiest voor een zorgopleiding groeit, stelt bestuursvoorzitter Leo Scholl van Gilde Opleidingen, maar het aantal stageplaatsen blijft achter. "Organisaties moeten bezuinigen. Dat gaat ten koste van begeleiding van leerlingen. Binnen drie à vier jaar zijn duizenden jonge werknemers nodig in de zorg, maar instellingen anticiperen daar niet op. Daar schrappen ze stageplekken." Directeur Joep Mooren van Zorg aan Zet, een organisatie waarin alle Limburgse zorgaanbieders samenwerken, heeft dezelfde zorgen. Ook hij ziet dat het aantal stageplaatsen niet meegroeit met het aantal leerlingen. "Het moet bij de instellingen allemaal efficiënter, goedkoper. Het is geen onwil, maar stage vraagt goede begeleiding. En dat kost toch tijd." Vooral in de regio Horst-Venray is het lastig stageplaatsen te verwerven, constateert Gilde. Van de 91 leerlingen die dit jaar zijn begonnen aan een zorgopleiding op niveau 3 of 4, hebben er 22 nog geen plek voor een stage die in januari moet beginnen. In Venlo gaat het om een tekort van 23 plaatsen op 103 leerlingen. Mooren constateert dat steeds meer opleidingen in dezelfde vijver vissen. "De Zorggroep bijvoorbeeld, neemt ook stagiairs van ROC Eindhoven." Dat laatste klopt, zegt een woordvoerder van de Zorggroep, maar hij ontkent dat er minder stageplaatsen voorhanden zijn dan andere jaren. Volgens Mooren gaan ook andere Limburgse regio's over enkele jaren met tekorten aan stageplaatsen te maken krijgen. "Nu misschien nog niet, maar ik voorzie dat het ook in Zuid-Limburg gaat spelen."

 Gepubliceerd op: 05.10.12 06:00

Bron: Dagblad de Limburger.

Bijlage 2.

Verslag gesprek externe BPV coördinator, M. van de Sterren.

1. Wat is volgens jullie de oorzaak van het tekort van het aantal stageplaatsen bij de Gilde Opleidingen, sector Zorg?

Er is een groei te zien in het aantal leerlingen dat zich heeft aangemeld voor de sector Zorg.

Leerlingen en ouders zien de Zorg als een gebied waar men gemakkelijk werk kan vinden na de diplomering vanwege de vergrijzing.

De Gilde Opleidingen Venray/Oostrum zitten in een randgebied van verschillende ROC's te weten ROC Nijmegen, ROC Boxmeer, ROC Eindhoven en ROC Helmond. Er melden zich steeds meer leerlingen aan bij de locatie Venray/Oostrum die woonachtig zijn in het andere gebied van deze ROC. Volgens M. van de Sterren heeft de Gilde Opleidingen locatie Venray/Oostrum een goede naam in het gebied. De opleiding heeft een vrij nieuw gebouw, de school ligt tegenover het treinstation en is dus goed bereikbaar. Met name de afdeling Zorg draait erg goed, er staat een stevig team aan docenten die op één lijn werken, de lessen worden goed gegeven, docenten zijn zorgzaam naar de leerlingen en de organisatie is goed geregeld. De directeur van Gilde Opleidingen heeft jaarlijks een evaluatiegesprek met een groepje leerlingen per sector en per locatie. Locatie Venray/Oostrum sector Zorg heeft positieve evaluaties met tevreden leerlingen. Volgens M. van de Sterren is onder andere hierdoor het aantal studenten bij de locatie Venray/Oostrum fors gegroeid de laatste jaren. Daarentegen is er geen groei in het aantal stageplaatsen voor de leerlingen van sector Zorg. Bij de verstandelijke gehandicaptenzorg zie je een verandering in de woonvorm van zorgvragers naar het kleinschalig wonen. Deze verandering kost tijd en geld waardoor er weinig extra ruimte is voor een stagiaire. Bij deze woonvorm werkt het personeel vaak alleen in de groep. Meer als één stagiaire wordt al vaak gezien als teveel binnen de groep.

In de thuiszorg wordt een stagiaire extra in het gezin al snel gezien als teveel.

Binnen de kraamzorg is er een afname van het aantal gezinnen te zien die gebruik maken van de kraamzorg omdat er minder kinderen worden geboren. Vanwege deze reden dus geen uitbreiding in het aantal stageplaatsen.

Binnen het ziekenhuis is er een toename te zien van complexe zorg. Met name de eerste jaars leerlingen kunnen, volgens de medewerkers, hierdoor minder werkzaamheden uitvoeren op een afdeling. Om deze reden onder dus geen uitbreiding van stageplaatsen.

De medewerkers van vele stageplaatsen spreken hun voorkeur uit voor derde - en vierdejaars leerlingen omdat deze stagiaires beter inzetbaar zijn op de werkplek. De eerste -en tweedejaars leerlingen hebben veel begeleiding nodig, dit kost tijd en geld. In combinatie met de bezuinigingen en de veranderingen in de zorg b.v. het kleinschalig wonen, kost dit veel tijd en energie.

Verder zijn er zorginstellingen die gaandeweg het schooljaar stageplekken terugtrekken vanwege sluiting van afdelingen b.v. ten gevolge van de bezuinigingen. Afgelopen schooljaar waren er zestien leerlingen die op deze manier hun stageplek verloren. Met veel zoekwerk en extra inspanningen is het toch gelukt deze leerlingen te plaatsen op een andere stageplek.

2. Wat zijn de cijfers, hoe groot is het tekort aan stageplaatsen Gilde breed. Zijn er verschillen? Wat zijn de cijfers voor de locatie Venray/Oostrum?

Zoals gezegd heeft locatie Venray/Oostrum een forse groei aan studenten. Locatie Venlo, Weert en Geleen hebben ook een groei aan studenten. Locatie Roermond laat een terugloop zien in het aantal

studenten. Voor dit jaar zijn de stageplaatsen geregeld dankzij de vele aanpassingen en inspanningen van vele medewerkers van Gilde Opleidingen. Momenteel hebben we Gilde breed alle leerlingen een stageplaats kunnen toewijzen.

3. Wat zijn volgens jullie de gevolgen van het tekort van het aantal stageplaatsen voor de eerste jaars leerlingen van de Gilde Opleidingen?

Leerlingen hebben minder keuze in het opgeven van een voorkeur voor een bepaalde stageplaats. Het aantal stageplaatsen wat er is moet verdeeld worden.

Als Gilde Opleidingen hebben we dit schooljaar ad hoc moeten besluiten om het aantal stageweken voor de eerstejaars leerlingen terug te brengen van tien weken naar zeven weken. Hiermee kregen alle locaties vrij onverwachts te maken met een herschikking van taken binnen school. Minder uren stage betekende meer lesuren op school. Dit moest binnen een korte tijd geregeld worden.

Focus op vakmanschap wordt vanaf het volgend jaar ook al ingezet voor de tweedejaars leerlingen om het aantal stageplaatsen goed te verdelen. De stages worden ingekort van twintig weken naar tien weken in het tweede leerjaar.

4. Welke oplossingen zijn genomen voor dit probleem Gilde Breed?

De eerste oplossing die de medewerkers van het stagebureau hebben voorgesteld aan de stageplaatsen van de zorginstellingen was om de stage van de tweedejaars leerlingen gedeeltelijk te verruilen voor de eerstejaars leerlingen. De tweedejaars leerlingen zouden dan één keer tien weken stage lopen in plaats van twee keer tien weken. De medewerkers van de zorginstellingen hebben hier niet positief op gereageerd. Ze wilde de tweedejaars leerlingen toch voor een tweede periode stage laten lopen om meer rendement te hebben van hun inspanningen in de stagebegeleiding van deze leerlingen.

Focus op Vakmanschap is een landelijke regeling die wordt ingevoerd vanaf schooljaar 2014-2015. Dit levert tien weken minder stage op per leerling. Zoals gezegd wordt dit ook ingezet voor de tweedejaars leerlingen binnen Gilde Opleidingen.

De reistijd voor de leerling naar het stageadres is uitgebreid. Dit was twee keer één uur en dit is veranderd naar twee keer anderhalf uur. Door de terugloop van het aantal leerlingen bij locatie Roermond kunnen leerlingen van locatie Venlo meer gebruik maken van het stagegebied richting Roermond. Op deze manier kunnen de leerlingen van de locatie Venray meer gebruik maken van het stagegebied richting Venlo. Ook deze oplossing levert een betere verdeling van stageplaatsen op.

Zoals gezegd gaan de eerstejaars leerlingen nu zeven weken stage lopen in plaats van tien weken. Dit betekent dat er drie stagiaires geplaatst kunnen worden per stageplaats in plaats van twee stagiaires. Het volgende voorbeeld maakt dit duidelijk.

Stageplek Pantein, verstandelijk gehandicaptenzorg.

	Aantal plaatsen "oude cluster A"	Aantal plaatsen "oude cluster B"	Vraag nieuwe cluster A	Vraag nieuwe cluster B	Vraag nieuwe cluster C
Locatie	27 jan. t/m 11 april 2014	14 apr. t/m 11 juli 2014	27 jan. t/m 21 mrt. 2014	24 mrt. t/m 23 mei 2014	26 mei t/m 11 juli 2014
Madeleine	1	1	1	1	1
Maartenshof	1	1	1	1	1
Huize Loon	1	1	1	1	1
Norbertushof	1	1	1	1	1

Figuur 1.

Verdeling stageplekken Pantein, verstandelijk gehandicaptenzorg.

Bron: Gilde Opleidingen, maart 2014.

Het kenniscentrum Calibris heeft ook inspanningen verricht. Ze hebben het initiatief genomen de zorginstellingen die stageplaatsen levert aangeschreven en uitgenodigd voor een werklunch. Dit heeft plaatsgevonden op 16 januari jl. Stagecoördinatoren van de ROC en de Fontys Hogeschool, medewerkers van Calibris en medewerkers van de zorginstellingen hebben tijdens deze lunch met elkaar van gedachten gewisseld over de stageproblematiek in Limburg. Het doel hiervan was om tot een oplossing te komen voor de lange termijn. Dit met name voor het tekort aan stageplaatsen voor de eerstejaars leerlingen. Er zijn vele ideeën en oplossingen benoemd in dit overleg. Dit is geïnventariseerd in een document waar een klankbordgroep van afgevaardigden van bovenstaande deelnemers mee aan de slag gaan. Dit document heb ik overhandigd gekregen van M. van de Sterren, dit mag ik gebruiken voor mijn onderzoek. Ik mag het echter niet publiceren in mijn onderzoeksverslag omdat deze voorstellen nog verder uitgewerkt worden door de klankbordgroep.

5. Dekken deze oplossingen de problemen om het tekort op te lossen?

Voor dit schooljaar zijn alle stageplaatsen verdeeld. Alle leerlingen hebben een stageplaats vanwege de vele inspanningen en aanpassingen door vele medewerkers van de Gilde Opleidingen in samenwerking met de zorginstellingen. Voor het volgend jaar vrezen wij met grote vrees. In maart 2014 zouden de zorginstellingen kenbaar maken hoeveel stageplaatsen dat zij kunnen toezeggen voor het schooljaar 2014-2015.

Door de vele bezuinigingen en ontslagen in de zorg is dit plaatje voor veel zorginstellingen nog niet compleet. Hierdoor weten wij als opleiding niet hoeveel leerlingen wij kunnen aannemen voor het komend schooljaar. Dit geeft op deze manier de nodige problemen en onzekerheden voor ons als opleiding.

Daarbij hebben wij als MBO opleiding de maatschappelijke verantwoordelijkheid om elke leerling een opleidingsplaats aan te bieden in verband met de Leerplicht die leerlingen hebben t/m hun achttiende jaar. Hierdoor verwachten wij zeker voor het volgend jaar knelpunten met betrekking tot het toewijzen van stageplaatsen. Daarbij is elke leerling weer één leerling erbij. We hebben als Gilde Opleidingen ook de verantwoordelijkheid de medewerkers die in vaste dienst zijn hun baan te laten behouden. Vele gezinnen moeten hiervan leven.

6. Hoe zien jullie de toekomst m.b.t. dit probleem?

Dit is moeilijk te zeggen. We gaan er verder van uit dat het een periode is die weer voorbij gaat. We hebben goede contacten met de zorginstellingen. Het tekort aan stageplaatsen wordt gezien als een gemeenschappelijk probleem. Hierin heeft iedereen zijn eigen belemmeringen. Maar we gaan er van uit dat we er samen uitkomen en voor de leerlingen het beste kunnen regelen. Dit blijft voor ons de grootste uitdaging in ons werk. Voor ons blijft het wel belangrijk om de stages in het eerste leerjaar te behouden voor de leerlingen. Leerlingen kunnen op deze manier in een vroeg stadium kennis maken met de beroepspraktijk en voor zichzelf in een vroeg stadium van de opleiding kijken of ze een goede beroepskeuze hebben gemaakt. Ondanks dat het aantal stage uren wordt teruggedrongen binnen de opleiding blijft Gilde Opleidingen nog binnen de norm van de onderwijstijd van Focus op Vakmanschap. Door het verkorten van de stageperiodes krijgen leerlingen meer lesuren op school waaronder meer praktijken. Op deze manier wordt het probleem opgevangen dat leerlingen minder praktijkervaring zal opdoen. De accenten van stagelopen voor de leerling blijft in de laatste periode van de opleiding. Voor de verzorgende betekent dit in het derde leerjaar vier dagen per week stage en een dag naar school. Voor de verpleegkundige betekent dit in het vierde leerjaar vier dagen per week stage en een dag per week naar school.

7. Wat zijn de studenten aantallen aanmeldingen zorg, locatie Venray/Oostrum van cursusjaar 2007-2008 t/m 2013-2014?

Deze cijfers heeft C. Ebben Teammanager sector Zorg.

8. De belangstelling voor de Open Dag Gilde Opleidingen was groot. Zien jullie een teruggang in het aantal aanmeldingen m.b.t. het negatieve nieuws m.b.t. de bezuinigingen en ontslagen in de zorg?

Nee, dit heeft tot nu toe nog geen invloed. Ouders en leerlingen zien de zorg toch als de plek waar nog vele banen te verkrijgen zijn na de diplomering. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de vergrijzing en de gedachte dat al deze mensen toch verzorgd moeten worden.

Bijlage 3.

Verslag gesprek teammanager Zorg en Welzijn, C. Ebben.

1. Wat is volgens jou de oorzaak van het tekort aan stageplaatsen in de Zorg.

- De afgelopen twee jaar is het Zorg Zwaarte Pakket geoormerkt. 90% mag besteed worden aan de zorg voor de zorgvrager en 10% zijn overhead kosten. De stagebegeleiding moet hieruit betaald worden, dit is minder dan voorheen. Dit geeft een spanningsveld.
- De ontmanteling van de grote instellingen door over te gaan naar het kleinschalig wonen. Dit kost meer energie en bezetting van personeel als men in eerste instantie had gedacht. Hierdoor is er minder ruimte voor het begeleiden van stagiaires.
- De zorggroep heeft te maken gehad met het monitoren vanuit de inspectie voor de Gezondheidszorg met betrekking tot kwaliteit. Er heeft een verschuiving plaatsgevonden binnen de organisatie. Dit heeft tot gevolg gehad dat er te weinig verpleegkundigen werkzaam waren binnen de organisatie. Veel werkzaamheden werden uitgevoerd door verzorgende die deze verantwoording niet geheel konden dragen met alle gevolgen van dien. Een voorbeeld hiervan is dat er veel valincidenten plaatsvonden. Deze situatie heeft een terughoudendheid opgeleverd voor het toewijzen van extra stageplaatsen.
- De gemiddelde stagevergoeding ligt tussen de 250 en 350 euro per maand. Dit zijn voor de instellingen weer extra kosten. Dit is ook weer een drempel om extra stagiaires aan te nemen.
- De complexiteit van de zorg bij de zorgvragers neemt toe. Hierdoor komen stageplaatsen te vervallen of worden stageplaatsen beperkt toegewezen aan leerlingen van niveau 3, verzorgende IG. Deze trend ziet men al een gehele tijd binnen de ziekenhuizen en de psychiatrie, maar komt nu ook steeds meer binnen de verstandelijk gehandicaptenzorg, het verpleeghuis en de thuiszorg voor.
- Door de bezuinigingen in de zorg en de vele reorganisaties is er weinig ruimte in tijd en geld voor het begeleiden van stagiaires.
- Gilde Opleidingen, locatie Venray/Oostrum ligt op de grens van vele andere ROC's te weten ROC Helmond, Nijmegen en Eindhoven. Het heeft dus een groot verzorgingsgebied voor het aantrekken van leerlingen. Dit heeft gezorgd voor een toename van het aantal leerlingen voor locatie Venray/Oostrum.

2. Wat zijn de cijfers, hoe groot was het tekort aan stageplaatsen voor het schooljaar 2013-2014 voordat jullie maatregelen namen om het tekort aan stageplaatsen op te lossen?

Wij hadden voor locatie Venray/ Oostrum een tekort aan 60 stageplaatsen voor de eerstejaars leerlingen, leerweg BOL niveau 3 en 4.

3. Wat zijn de gevolgen van het tekort aan stageplaatsen voor locatie Venray/Oostrum?

Gilde breed heeft men voor dit schooljaar 2013-2014, de beslissing genomen om de stageperiode in te korten van 10 naar 7 weken. Een deel van de stageopdrachten wordt op school uitgewerkt onder begeleiding van een docent. Dit betekent dat de leerlingen 3 weken meer op school zijn. Het college van bestuur Gilde Opleidingen heeft meer gelden beschikbaar gesteld voor de extra

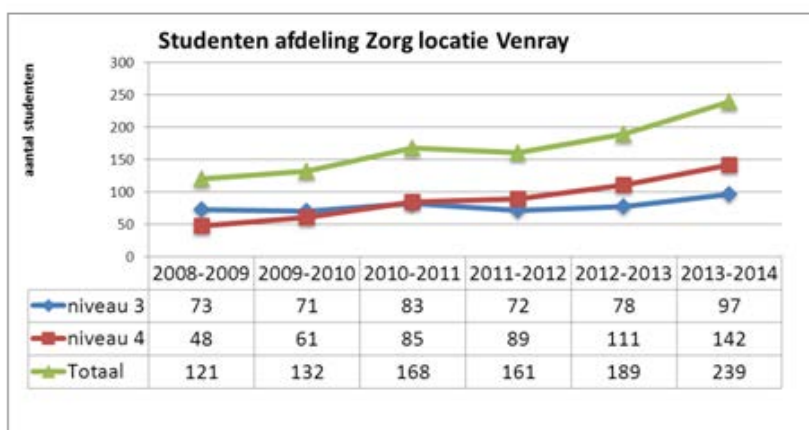
formatie van docenten. Op managementniveau is er samen met de co collega's ROC Arcus en ROC Leeuwenborg Zuid-Limburg een signaal afgegeven bij de provincie met betrekking tot dit probleem. Gekeken wordt of er gelden vrij gegeven kunnen worden om dit probleem op te lossen. Voor het komend schooljaar 2014-2015 is er een aannamestop afgekondigd. Op basis van het aantal beschikbare stageplaatsen kunnen er 110 leerlingen van niveau 3 en 4 aangenomen worden.

4. Dekken de oplossingen die Gilde breed zijn genomen om het tekort aan stageplaatsen op te lossen?

Door het nemen van bovengenoemde maatregelen hebben alle leerlingen tot nu toe nog een stageplaats toegewezen gekregen.

5. Wat zijn de studentenaantallen aanmeldingen voor sector zorg, locatie Venray/Oostrum van cursusjaar 2008-2009 t/m 2013-2014?

De aantallen leerlingen van cursusjaar 2008-2009 t/m 2013-2014 zijn weergegeven in het onderstaand schema.

gildeopleidingen

Figuur 2.

Groei aanmeldingen leerlingen cursusjaar 2008-2009 t/m 2013-2014.

Bron: Gilde Opleidingen maart 2014.

6. De belangstelling voor de Open Dag was groot. Ondanks het negatieve nieuws m.b.t. de bezuinigingen en ontslagen in de zorg heeft dit geen invloed op de aanmeldingen. Hoeveel leerlingen hebben zich aangemeld voor het cursusjaar 2014 t/m 2015?

Momenteel hebben zich 50 leerlingen aangemeld voor niveau 3. Voor niveau 4 hebben zich 57 leerlingen aangemeld. 4 Leerlingen hebben zich aangemeld als zij-instromer. Een zij-instromer is een leerling die vanuit niveau 3 met een verzorgende IG diploma doorstroomt naar het derde jaar van niveau 4, verpleegkundige. Al deze leerlingen zijn aangenomen, totaal 111 leerlingen. Er staan

nog 55 leerlingen op de wachtlijst plus nog een tiental leerlingen als zij-instromer zoals hierboven benoemd.

Bezoekersaantallen Open Dag zondag 9 februari 2014.

Locatie	2012	2013	2014
Kasteel Hillenraedtstraat	1224	1256	1555
Kerkeveldlaan	836	789	750
Bredeweg	1368	1057	1085
Laaghuissingel	998	1150	1350
Hagerhofweg	1458	*	2244
Groenveldsingel	1580	1907	1780
Dr. H. van der Hoffplein	325	390	485
Drakesteyn	1127	1090	1052
Henri Dunantstraat	1676	1990	2307
BOC Horst	135	129	152
Totaal	10777	9963	12610

Figuur 3.

Bezoekersaantallen Open Dag Gilde Opleidingen 2012 t/m 2014.

* Op de Hagerhofweg is in 2013 helaas niet geteld.

Bron: Gilde Opleidingen februari 2014.

7. Wat is volgens jou de oplossing van het probleem?

- Start meer leerafdelingen, dit geeft meer stageplekken. Helaas is hier op dit moment minder aandacht voor, door de vele reorganisaties binnen de verschillende zorginstellingen.
- Laat oude jaars leerlingen de jongere jaars leerlingen begeleiden. Voor de oude jaars leerling is dit leerzaam, voor de jongere jaars leerling een oplossing voor het probleem.
- Uitbreiding van het aantal stageplaatsen in het buitenland b.v. Duitsland.
- Meer samenwerking met instellingen via de klankbordgroep om het probleem samen op te lossen.
- Zorgen voor meer rust in de zorginstellingen wat betreft bezuinigingen. Dit is naar mijn mening een taak van de overheid.

8. Hoe zien jullie de toekomst?

Door de vergrijzing zal er op termijn een tekort ontstaan aan verzorgende en verpleegkundigen.

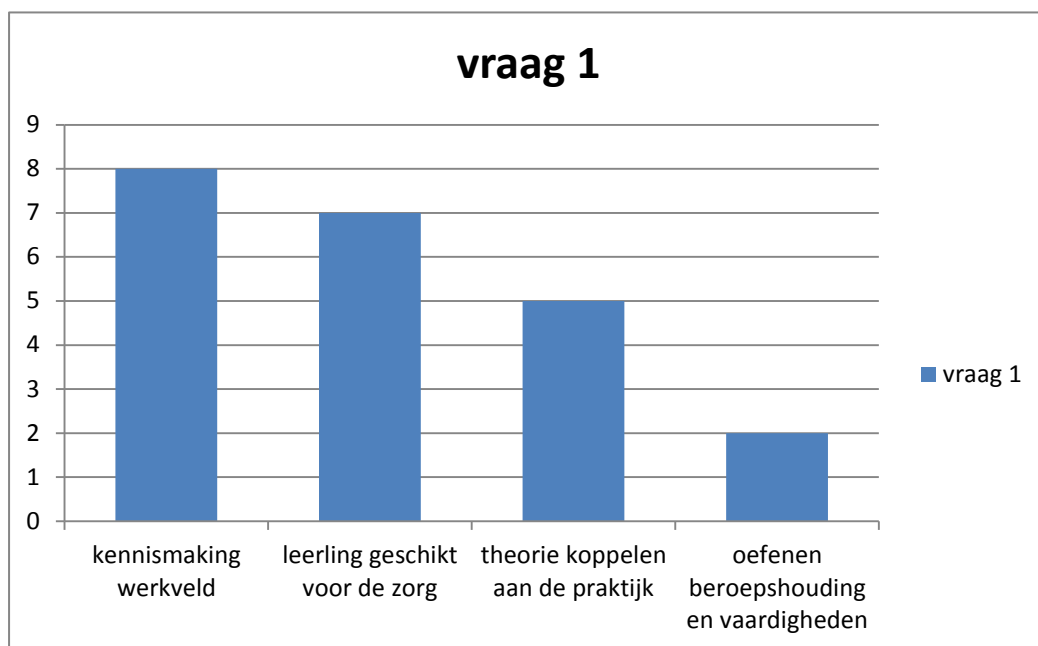
Bijlage 4.

Enquête docenten/instructeurs.

In het kader van dit onderzoek heeft er een enquête plaatsgevonden onder de docenten/instructeurs van de Gilde Opleidingen, locatie Venray met betrekking tot het probleem “Het tekort aan stageplaatsen in de zorg”. Er werd aan 11 docenten/instructeurs een enquête formulier verstuurd. Er werden 10 enquête formulieren terug ontvangen. De docenten/instructeurs zijn verantwoordelijk voor de stagebegeleiding van de leerlingen van niveau 3 en 4, verzorgende en verpleegkundige in opleiding. Ook hebben zij een taak in het begeleiden van de extra stageopdrachten die op school gemaakt dienen te worden ten gevolge van het inkorten van de stageperiode van 10 naar 7 weken. De profielschets en taakomschrijving staan uitgebreid omschreven in het document “BPV-beleid Sector Zorg & Welzijn Gilde Opleidingen” (Gilde Opleidingen, 2013).

De vragenlijst die zij hebben beantwoord.

1. **Wat is volgens jou als docent/instructeur het belangrijkste doel in de stageperiode voor de eerstejaars leerling Verpleegkundige/Verzorgende? Meerdere antwoorden mogelijk.**

Figuur 4.

Doel stageperiode eerstejaars leerling Verpleegkundige/Verzorgende.

Bron: Enquête docenten/instructeurs Gilde Opleidingen, april 2014.

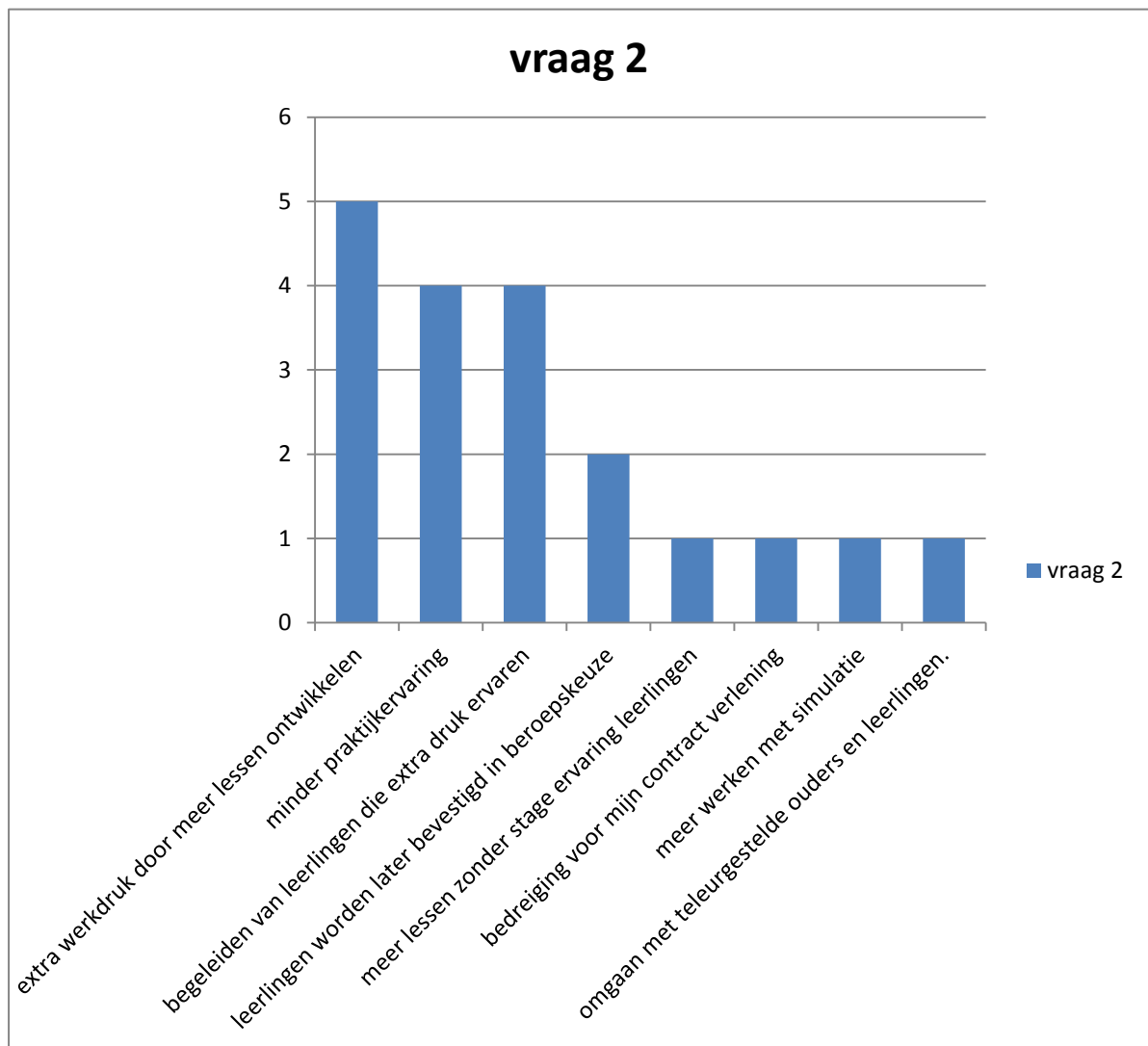
Kennismaken met het werkveld, een beeld krijgen van de praktijk en het beroep van verpleegkundige en verzorgende. Acht docenten/instructeurs geven hetzelfde antwoord.

Kijken of de zorg iets voor de leerling is maar ook of de leerling geschikt is het werken in de zorg. Zeven docenten/instructeurs geven een hetzelfde antwoord.

Wat ze in de theorie hebben gehad kunnen terug koppelen naar de praktijk. Dat ze de basiszorg eigen kunnen gaan maken. Vijf docenten/instructeurs geven hetzelfde antwoord.

Beroepshouding, vaardigheden m.b.t. communicatie, respect tonen, afstemmen op een zorgvrager, omgaan met collega's, functioneren in een team. Twee docenten/instructeurs geven hetzelfde antwoord.

2. Wat zijn voor jou als docent/instructeur de gevolgen van het tekort aan stageplaatsen voor de eerste jaars leerlingen van de Gilde Opleidingen locatie Venray/Oostrum? Meerder antwoorden mogelijk.

Figuur 5.

Gevolgen tekort aan stageplaatsen zorg.

Bron: Enquête docenten/instructeurs Gilde Opleidingen, april 2014.

Leerlingen zijn meer aanwezig op school dus er zullen meer lessen ontwikkeld moeten worden. Dit geeft extra werkdruk. Vijf docenten/instructeurs geven hetzelfde antwoord.

Minder praktijkervaring, minder mogelijkheden voor differentiatie in de werkvelden. Vier docenten/instructeurs geven hetzelfde antwoord.

Omgaan en begeleiden van leerlingen die extra druk ervaren door een verkorte stageperiode. Vier docenten/instructeurs geven hetzelfde antwoord.

Leerlingen worden pas later in de opleiding in hun keuze bevestigd. Twee docent/instructeur geven hetzelfde antwoord.

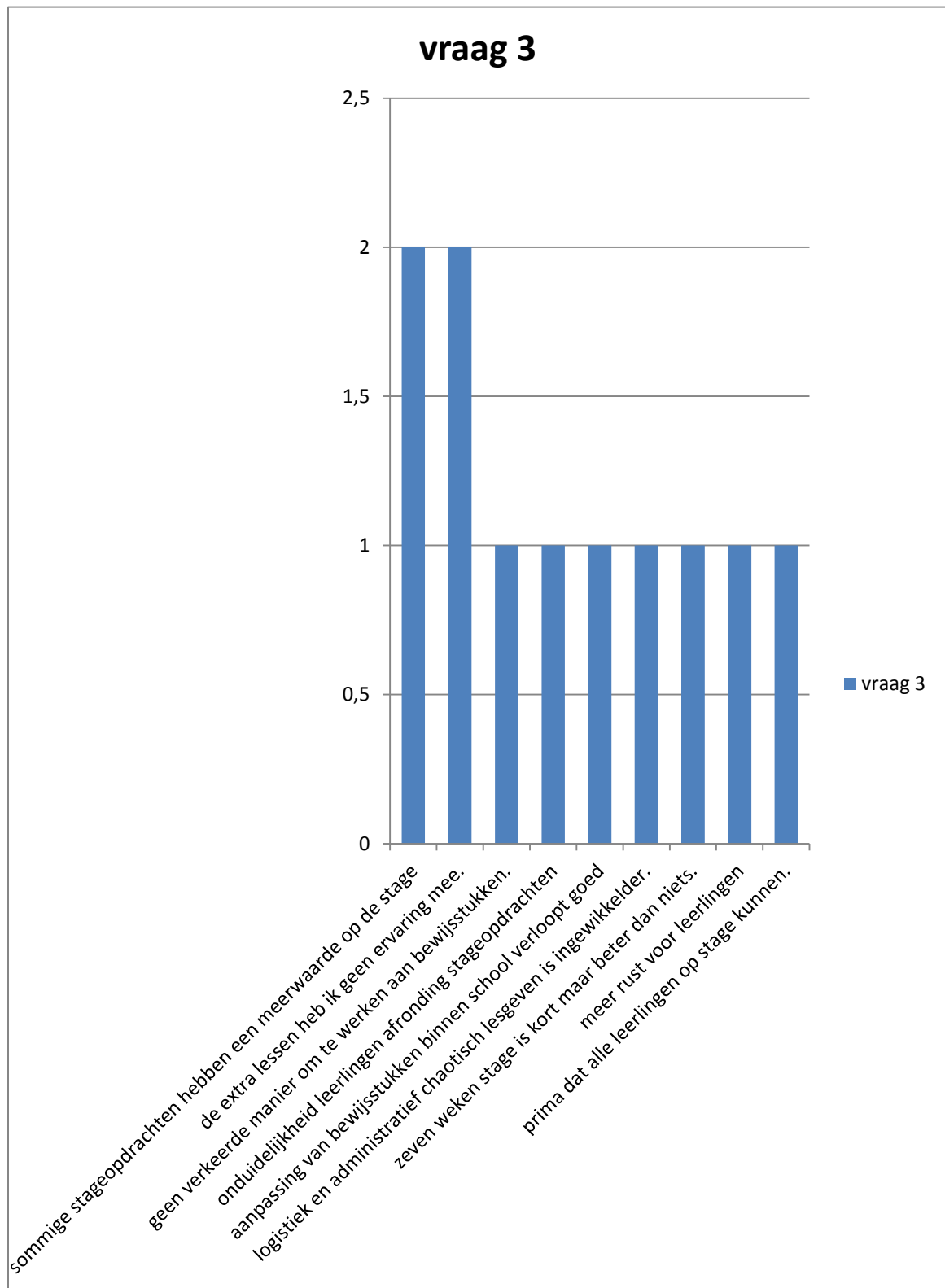
Meer lessen moeten geven zonder dat leerlingen al stage ervaring hebben. Het is voor- en na de stage vaak een hele andere sfeer in de groep. Ze worden in de eerste stage meer volwassen. Een docent/instructeur geeft dit antwoord.

Door minder leerlingen aan te nemen vormt dit een bedreiging voor mijn contractverlenging. Een docent/instructeur geeft dit antwoord.

Meer werken met simulatie. Een docent/instructeur geeft dit antwoord.

Omgaan met teleurgestelde ouders en leerlingen. Een docent/instructeur geeft dit antwoord.

3. Wat zijn jouw ervaringen met de alternatieven die nu worden ingezet om het probleem op te lossen binnen de Gilde Opleidingen? Meerdere antwoorden mogelijk.

Figuur 6.

Ervaringen alternatieven.

Bron: Enquête docenten/instructeurs Gilde Opleidingen, april 2014.

Het zijn natuurlijk lapmiddelen in vergelijking wat de praktijk voor ervaring kan bieden. Sommige stageopdrachten hebben een meerwaarde op stage. Twee docenten/instructeurs geven hetzelfde antwoord.

De extra lessen daar heb ik geen ervaring mee. Twee docenten/instructeurs geven hetzelfde antwoord.

Geen verkeerde manier om te werken aan bewijsstukken die zich hiervoor lenen. Aanpassing van de bewijsstukken, een deel binnen school verloopt goed. Leerlingen hebben een goed beeld wat ze te doen hebben op stage. Een docent/instructeur geeft dit antwoord.

De binnen schoolse opdrachten verlopen naar verwachting, je kunt nu meer sturen richting diepgang. Een docent/instructeur geeft dit antwoord.

Het is voor leerlingen nog onduidelijk wat er binnen school moet worden gedaan en wat ze binnen de praktijk moeten afronden. Een docent/instructeur geeft dit antwoord.

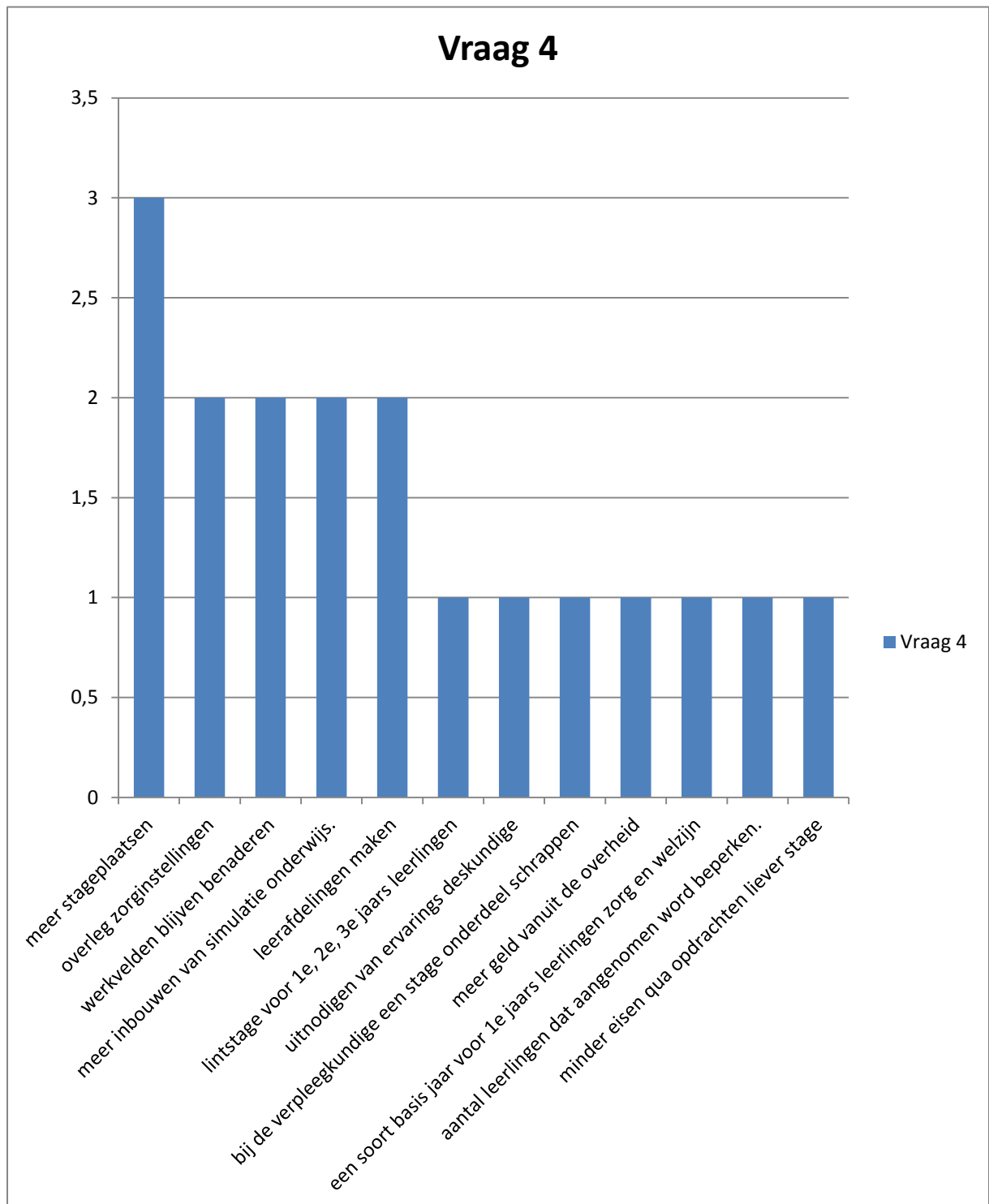
Logistiek en administratief chaotisch, lesgeven is ingewikkelder. Een docent/instructeur geeft dit antwoord.

Ik vind 7 weken stage vrij kort maar beter dan niets. Een docent/instructeur geeft dit antwoord.

Voor de leerling geeft het wel meer rust en hebben nu wel een stok achter de deur om opdrachten zeker af te maken. Een docent/instructeur geeft dit antwoord.

Ik vind het prima dat alle leerlingen nu op stage kunnen. Een docent/instructeur geeft dit antwoord.

4. Wat is volgens jou de beste oplossing voor het probleem, het tekort aan stageplaatsen in de Zorg? Meerdere antwoorden mogelijk.

Figuur 7.

Beste oplossing tekort aan stageplaatsen.

Bron: Enquête docenten/instructeurs Gilde Opleidingen, april 2014.

Meer stageplaatsen. Drie docenten/instructeurs geven hetzelfde antwoord.

Instellingen wijzen op dit probleem (vanuit de overheid/provincie). Mogelijk meer werken met snuffelstages (van 1 week) om een beeld te krijgen van de diverse werkvelden. Werkvelden overtuigen van de noodzaak echt praktijkervaring aan deze studenten te kunnen geven, het is een beroep dat vaardigheid vereist, hiervoor moet je “vlieguren” kunnen maken. Twee docenten/instructeurs geven hetzelfde antwoord.

Werkvelden blijven benaderen voor stageplaatsen. De juiste personen benaderen “ik hoor vaak op de stageplekken dat ze de vraag niet eens gesteld hebben gekregen.

Als school ook veel meer aan de weg moeten timmeren naar de werkvelden toe. Uitleggen van het probleem, uitleggen wat begeleiden inhoudt. Verder vind ik dat de belasting voor een begeleider erg hoog ligt, zeker nu Gilde Opleidingen ook nog eens besluit dat de praktijk de bewijsstukken nakijkt. Dat vind ik een hele slechte zaak. Twee docenten/instructeurs geven hetzelfde antwoord.

Het meer inbouwen van simulatie onderwijs, dit benadert de praktijk het beste. Twee docenten/instructeurs geven hetzelfde antwoord.

Leerafdelingen maken. Twee docenten/instructeurs geven hetzelfde antwoord.

Een lintstage voor de tweede- en derdejaars leerlingen zou een oplossing kunnen zijn. Voor instellingen is het ook fijn dat een leerling het hele jaar aanwezig is op vaste dagen. Hierdoor zijn de instellingen misschien eerder bereid om een stageplaats te bieden.

Ook voor de eerstejaars leerlingen zou een lintstage ingezet kunnen worden b.v. cluster A op maandag en dinsdag en gedurende het 2^e half jaar cluster B op woensdag en donderdag. Het kost organisatorisch veel tijd maar het zou wel kunnen. Een docent/instructeur geeft dit antwoord.

Het uitnodigen van ervaringsdeskundigen. Een docent/instructeur geeft dit antwoord.

Bij de verpleegkundige een stageonderdeel schrappen. Zij pakken alles sneller op. Niveau 3 zijn praktijkmensen, hebben de praktijk nodig i.v.m. visualiseren van de theorie. Nu gaan hun korter op stage. Ik had dit liever anders gezien. Een docent/instructeur geeft dit antwoord.

Meer geld vanuit de overheid. Een docent/instructeur geeft dit antwoord.

Een soort van basisjaar komt voor alle eerstejaars leerlingen Zorg en Welzijn. Daar kunnen ze een heleboel algemene vakken leren en kunnen we meer voorbereidingen doen voor de stage. Dan kunnen we de leerlingen ook meer mee geven hoe een werkveld er uit ziet. Ze gaan nu vaak met heel weinig kennis op stage, zeker als ik denk aan de Kraamzorg. Ook de leerlingen nog beter voorlichten op wat er komen gaat. Bijvoorbeeld weekenden ingezet worden, avonden werken. Een docent/instructeur geeft dit antwoord.

Veel leerlingen zijn nog erg jong als ze op stage gaan. Een docent/instructeur geeft dit antwoord.

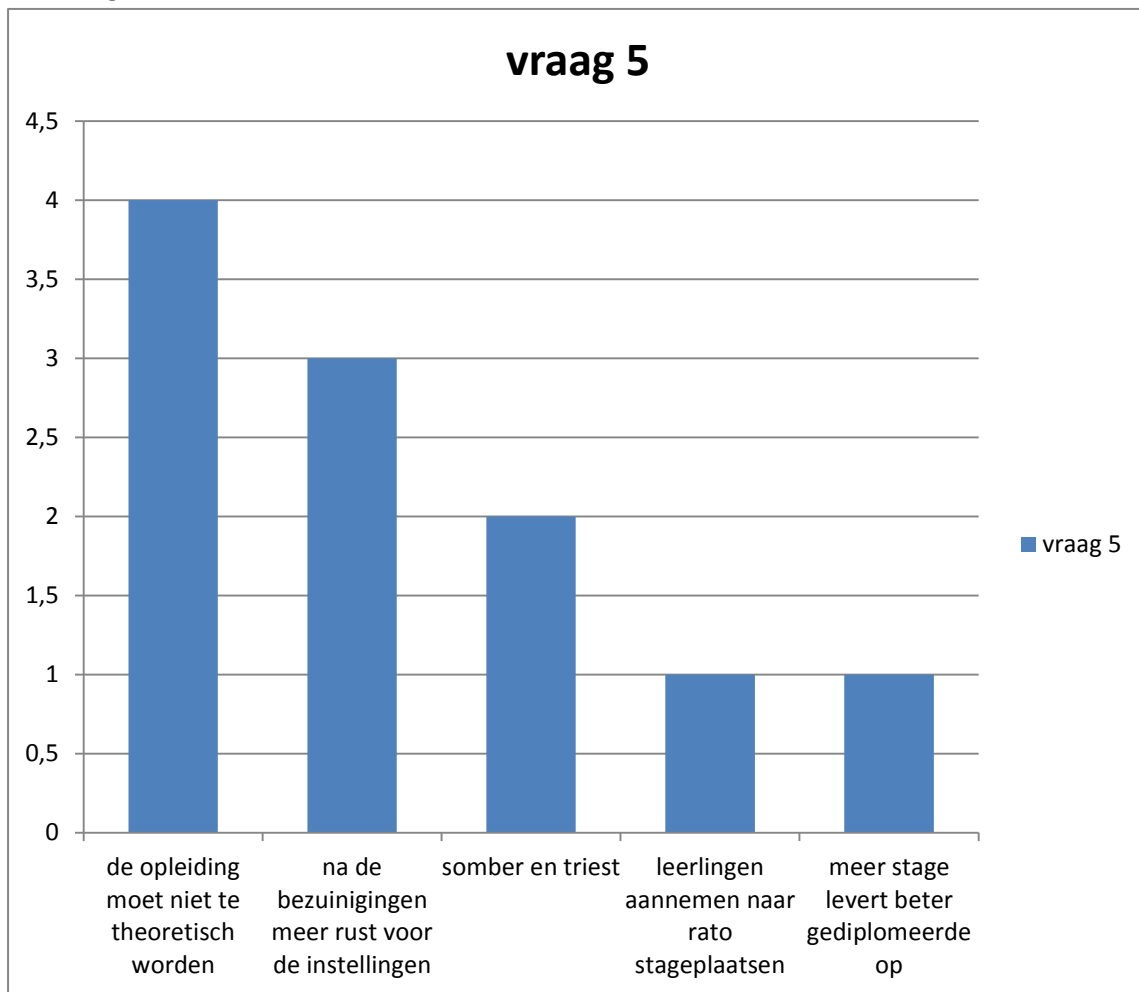
Het aantal leerlingen dat wordt aangenomen beperken. Een docent/instructeur geeft dit antwoord.

Ik zou er eerder voor kiezen om minder van een leerling te eisen qua opdrachten en ze liever gewoon een paar weken mee laten lopen ipv de stage schrappen. Dan zien ze wel hoe een afdeling

functioneert. Als ze maar wel van de zorgsetting kunnen proeven. Ze kunnen dan ook meer met de zorgvrager ondernemen. Ik heb begrepen dat het begeleiden veel tijd vraagt, terwijl leerlingen misschien gewoon ook met de bewoners kunnen wandelen, praten, iets ondernemen en als er tijd is dit kunnen uitbreiden. Meer zoals de oude in service. Veel kijken en er bij zijn en spelenderwijs dingen oppakken. Als de stagebegeleiders net zoveel tijd in opdrachten nakijken hoeven te steken zijn de bezwaren misschien ook minder groot. Een docent/instructeur geeft dit antwoord.

5. Hoe zie jij de toekomst met betrekking tot dit probleem? Meerdere antwoorden mogelijk.

Figuur 8.

De toekomst.

Bron: Enquête docenten/instructeurs Gilde Opleidingen, april 2014.

Maak mij hier wel zorgen over, de opleiding moet niet te theoretisch worden, past niet bij deze studenten(met name niveau 3). Stage blijft een wezenlijk deel van de beroepsopleidingen. Het vak leer je in de praktijk; dus terugdraaien van Focus op Vakmanschap, minder uren op school en ook minder uren generieke vakken, dus automatisch meer praktijk en beroepsgerichte vakken. Eventueel in de theorieperiodes meer praktijk inbouwen. In het verleden moesten leerlingen mee naar een zorgboerderij, een lunch café voor mensen met een verstandelijke beperking, en voor deze mensen ook een lunch of ontbijt verzorgen vanaf idee, uitnodiging tot opdienen enz. Dat soort zaken zijn verdwenen, terwijl ze op die manier ook al met verschillende zorgvragers in aanraking kwamen. Als het eerste jaar vooral voor contact opbouwen is kun je veel meer verzinnen, het kan de mensen in de praktijk ook een stukje ontlasten. Ook het kleinschaligheid waarmee nu gebouwd wordt geeft straks dan problemen. 1 persoon (gediplomeerde)per woongroep die in de opleiding minder stage heeft gehad moet een groep begeleiden. Hoe kan deze persoon dan van andere collega's gaan leren? Vier docenten/instructeurs geven hetzelfde antwoord.

Het aantal leerlingen blijft groeien. Mogelijk dat als duidelijk is wat de bezuinigingen voor gevolgen hebben, dat instellingen weer meer adem krijgen en meer stageplaatsen kunnen creëren. Heb goede

hoop dat de instellingen wanneer de tijd verstrijkt en de aanpassingen in de zorgorganisaties gedaan zijn, toch ook weer ruimte gaan krijgen en geven om meer studenten te begeleiden. Ikzelf denk dat dit probleem afneemt nadat de roerige tijden in de zorg wat over zijn. Wij zullen wat geduld moeten hebben, wel insteken op de ambulantisering van de zorg op alle niveaus en in alle werkvelden. Drie docenten/instructeurs geven een hetzelfde antwoord.

Erg somber en triest. Dit is een probleem dat in mijn ogen blijft spelen de komende jaren (bezuinigingen etc. bij de werkvelden) Twee docenten/instructeurs geven hetzelfde antwoord.

Ik denk dat het vooral belangrijk is dat men niet meer leerlingen aanneemt, dan dat er stageplaatsen zijn. Voor leerlingen was het een domper toen ze te horen kregen dat ze minder stage gingen lopen. Eén docent/instructeur geeft dit antwoord.

Stageplekken moeten zich realiseren dat meer stage beter gediplomeerden oplevert. Nu dit gaat minderen moeten ze achteraf inventariseren. Eén docent/instructeur geeft dit antwoord.

Bijlage 5.

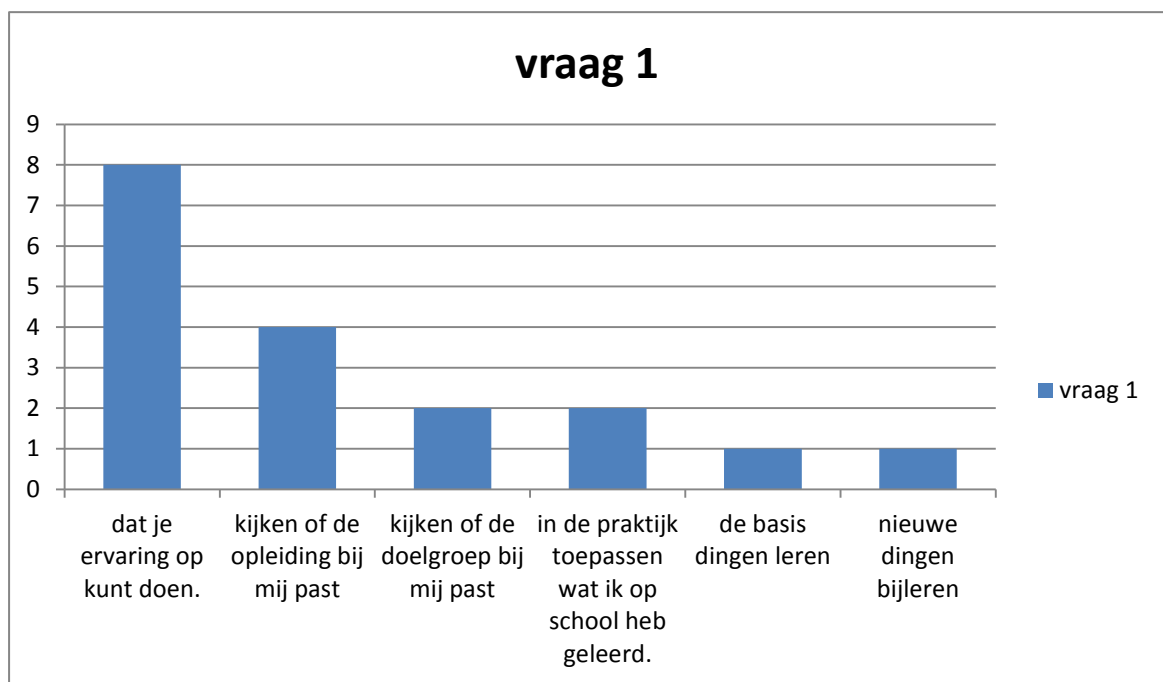
Enquête leerlingen zonder stage-ervaring.

In het kader van dit onderzoek werd er een enquête gehouden onder de leerlingen van de Gilde Opleidingen, locatie Venray/Oostrum met betrekking tot het probleem “Het tekort aan stageplaatsen in de zorg”. Er werden twee groepen leerlingen geënquêteerd te weten een groep zonder stage-ervaring en een groep met stage-ervaring. Deze leerlingen hebben zeven weken stage gelopen in verschillende werkvelden te weten verpleeghuis, thuiszorg, verstandelijk gehandicaptenzorg, kraamzorg. Beide groepen leerlingen zijn eerstejaars leerling, BOL niveau 3, verzorgende. De lesgroep zonder stage-ervaring bestond uit 14 leerlingen, hiervan hebben 12 leerlingen de enquête ingevuld. De lesgroep met stage-ervaring bestond uit 17 leerlingen, hiervan werd door 15 leerlingen de enquête ingevuld. Alle leerlingen hebben dezelfde vragenlijst gekregen om te beantwoorden.

De vragenlijst die zij hebben beantwoord.

Antwoorden leerlingen zonder stage-ervaring.

1. Wat is voor jou het belangrijkste doel in de stage van het eerste jaar binnen je opleiding bij de Gilde Opleidingen tot Verzorgende? Meerdere antwoorden mogelijk.

guur 9.

Doel stageperiode eerstejaars leerling Verpleegkundige/Verzorgende..

Bron: Enquête leerlingen zonder stage-ervaring Gilde Opleidingen, april 2014.

Dat je ervaring kunt opdoen. Acht leerlingen geven hetzelfde antwoord.

Kijken of je de opleiding bij mij past. Vier leerlingen geven hetzelfde antwoord.

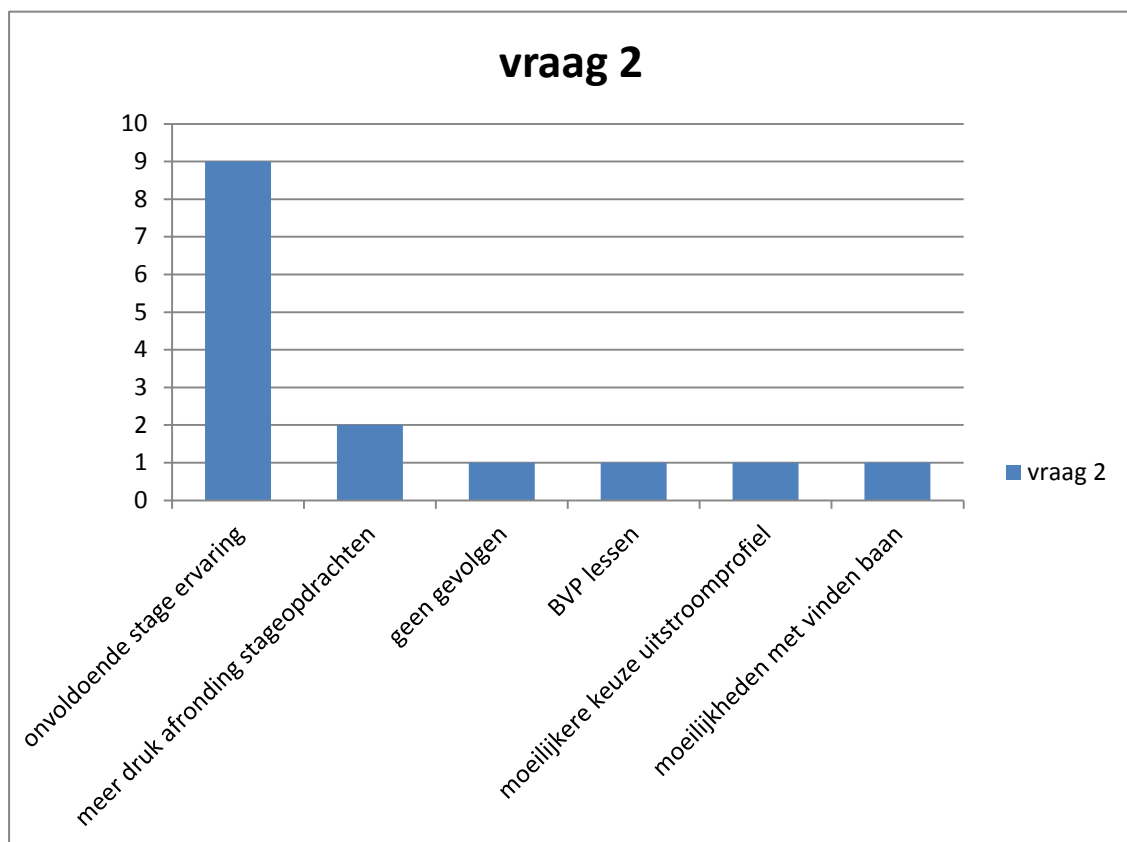
Kijken of de doelgroep leuk is voor mijn specialisatie. Twee leerlingen geven hetzelfde antwoord.

In de praktijk toepassen wat ik op school heb geleerd. Twee leerlingen geven hetzelfde antwoord.

De basis dingen leren. Eén leerling geeft dit antwoord.

Nieuwe dingen bijleren. Eén leerling geeft dit antwoord.

2. Wat zijn voor jou als eerste jaars leerling de gevolgen van het tekort aan stageplaatsen vanuit de Gilde Opleidingen. Meerdere antwoorden mogelijk.

Figuur 10.

Gevolgen tekort aan stageplaatsen.

Bron: Enquête leerlingen zonder stage-ervaring Gilde Opleidingen, april 2014.

Onvoldoende stage ervaring op doen. Negen leerlingen geven een soortgelijk antwoord.

Meer haasten om de opdrachten af te krijgen tijdens de stage. Twee leerlingen geven hetzelfde antwoord.

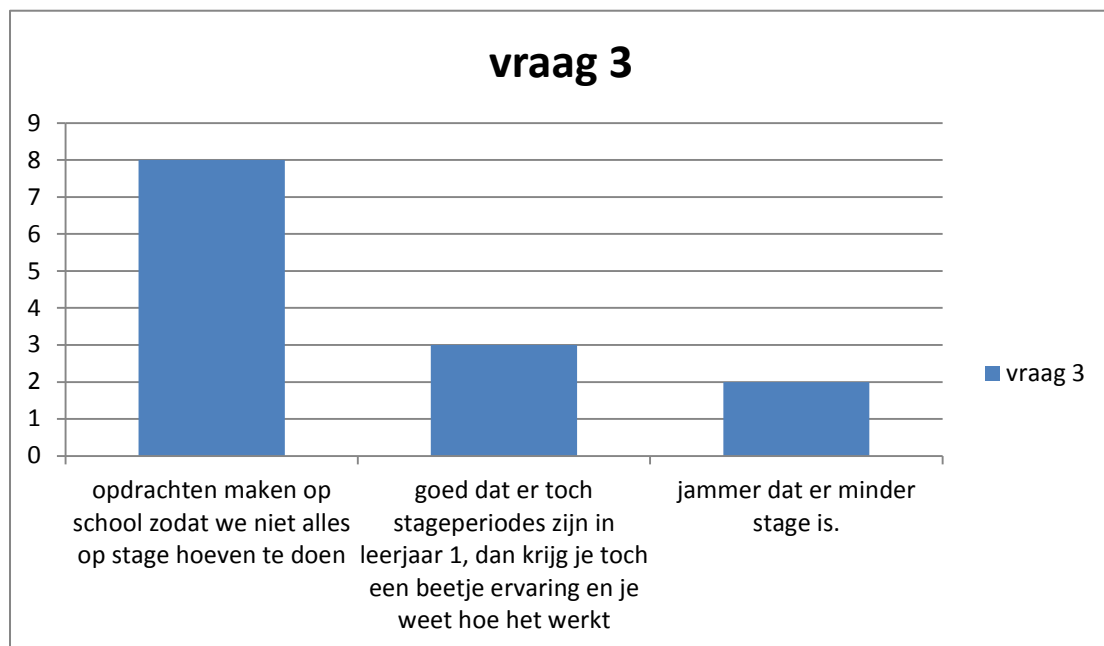
Drie weken minder stage heeft geen gevolgen. Eén leerling geeft dit antwoord.

Meer BPV lessen. Eén leerling geeft dit antwoord.

Door minder ervaring niet goed weten wat je moet kiezen als uitstroom (specialisatie). Eén leerling geeft dit antwoord.

Door minder ervaring moeilijker een baan vinden. Eén leerling geeft dit antwoord.

2. **Wat zijn jouw ervaringen met de alternatieven die nu worden ingezet om het probleem op te lossen? Meerdere antwoorden mogelijk.**

Figuur 11.

Ervaringen alternatieven.

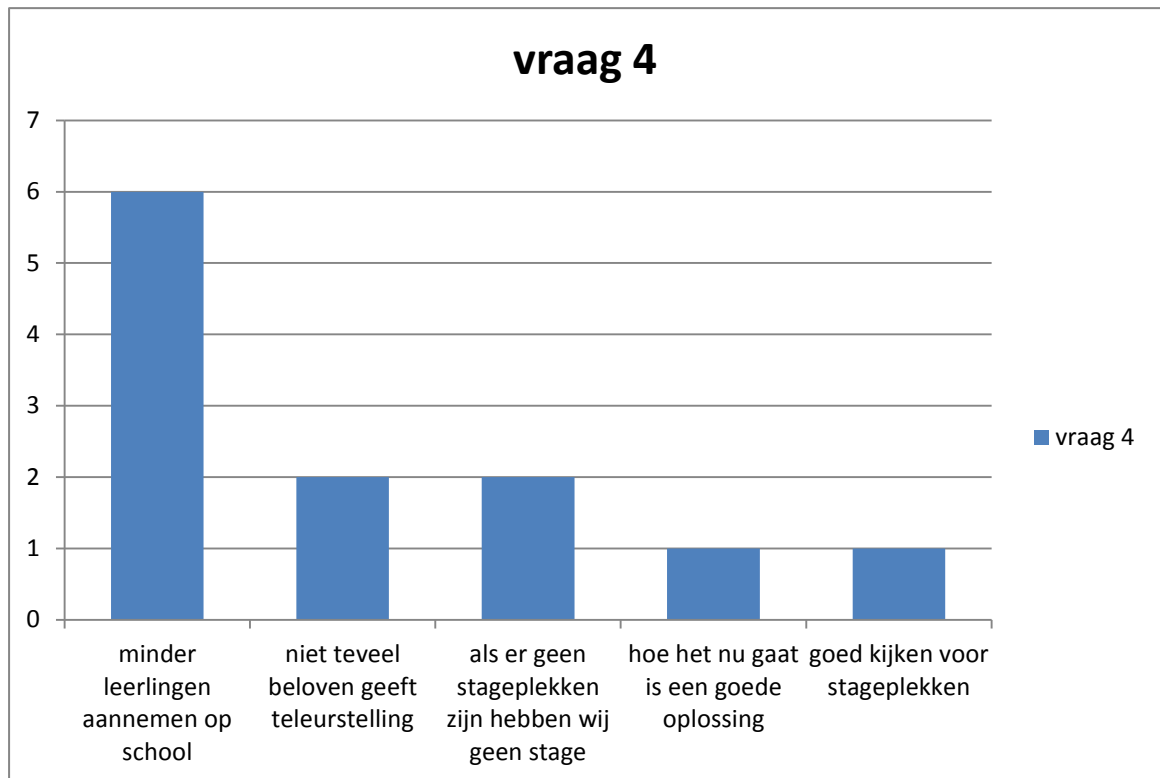
Bron: Enquête leerlingen zonder stage-ervaring Gilde Opleidingen, april 2014.

Opdrachten op school maken zodat we niet alles op stage hoeven te doen. Dat is wel fijn Acht leerlingen geven hetzelfde antwoord.

Goed dat er toch stage periodes zijn in leerjaar een dan krijg je toch een beetje ervaring en je weet hoe het werkt. Drie leerlingen geven hetzelfde antwoord.

Jammer dat er minder stage is. Twee leerlingen geven hetzelfde antwoord.

3. Wat is volgens jou de beste oplossing voor het probleem, het tekort aan stageplaatsen in de Zorg? Meerdere antwoorden mogelijk.

Figuur 12.

Beste oplossing tekort aan stageplaatsen.

Bron: Enquête leerlingen zonder stage-ervaring Gilde Opleidingen, april 2014.

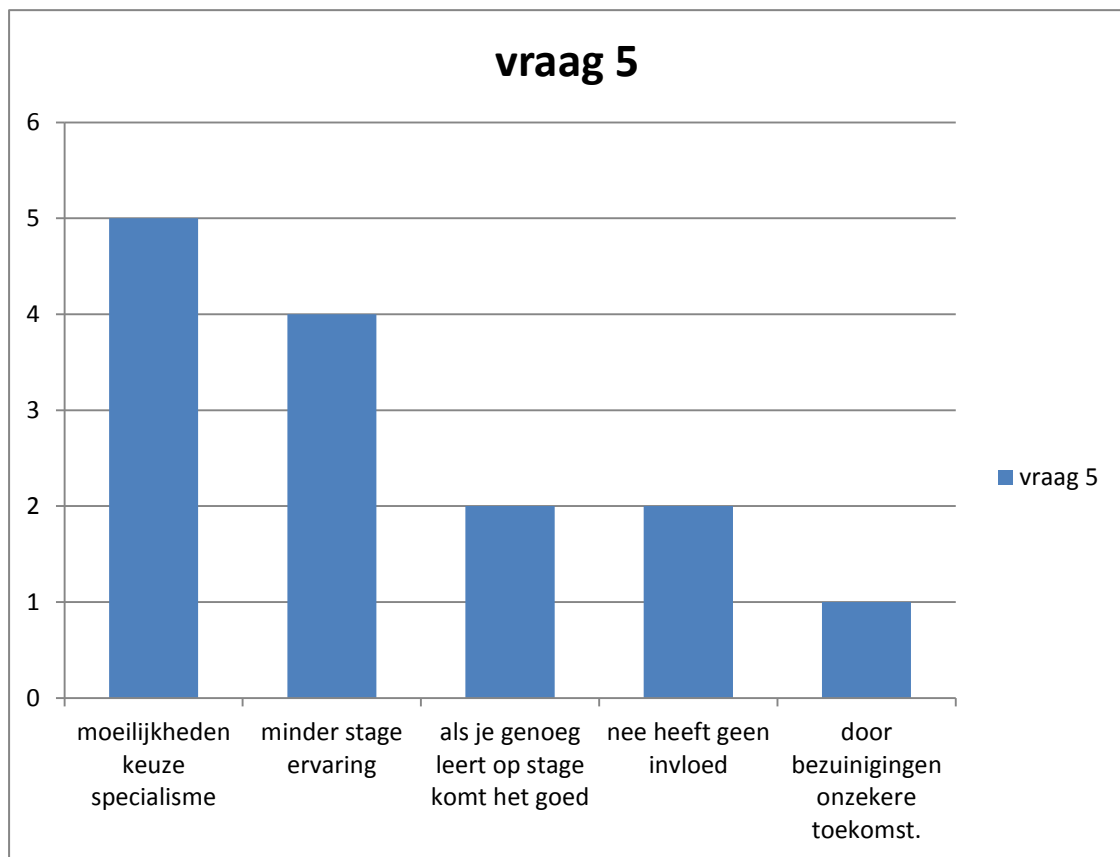
Minder leerlingen aannemen op school. Zes leerlingen geven hetzelfde antwoord.

Niet teveel van te voren beloven dan kun je er soms niet vanuit gaan. Ik vind het een slechte zaak. Twee leerlingen geven hetzelfde antwoord.

Geen idee, als de zorginstellingen geen stageplekken hebben, hebben wij geen stage. Twee leerlingen geven hetzelfde antwoord. Hoe het nu gaat is een oplossing, minder stage, meer BPV lessen. Eén leerling geeft hetzelfde antwoord.

Goed kijken voor stageplekken. Eén leerling geeft dit antwoord.

4. Heeft dit probleem volgens jou invloed op jou toekomst? Leg dit uit.
Meerdere antwoorden mogelijk.

Figuur 13.

De toekomst.

Bron: Enquête leerlingen zonder stage-ervaring Gilde Opleidingen, april 2014.

Het kan invloed hebben op mijn toekomst. Ik wil later de kraamzorg in en volgend jaar hebben we maar een keer stage en daarna moeten we een richting kiezen. Als ik in die tijd geen stage heb gehad in de kraamzorg weet ik niet of het echt iets voor mij is. Moeilijker kiezen voor de specialisatie. Vijf leerlingen geven hetzelfde antwoord.

Het heeft zeker invloed, je hebt minder stage ervaring. Vier leerlingen geven hetzelfde antwoord.

Valt wel mee, als ik maar genoeg leer op stage komt het wel goed. Twee leerlingen geven hetzelfde antwoord.

Nee, heeft geen invloed. Ik weet al wat ik wil gaan doen. Twee leerlingen geven hetzelfde antwoord.

Ze blijven maar aan het bezuinigen, dus ik vrees het ergste voor de toekomst voor mij en alle andere studenten die in de zorgsector willen gaan werken. Eén leerling geeft dit antwoord.

Bijlage 6.

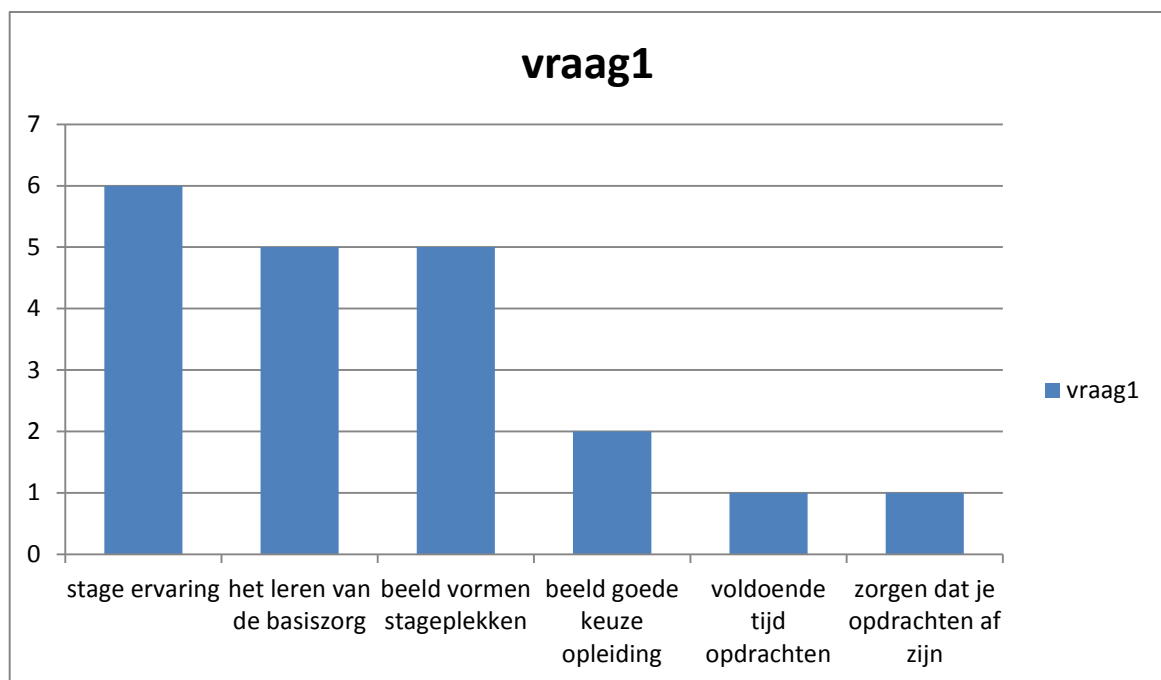
Enquête leerlingen met stage-ervaring.

In het kader van dit onderzoek werd er een enquête gehouden onder de leerlingen van de Gilde Opleidingen, locatie Venray/Oostrum met betrekking tot het probleem “Het tekort aan stageplaatsen in de zorg”. Er werden twee groepen leerlingen geënquêteerd te weten een groep zonder stage-ervaring en een groep met stage-ervaring. Deze leerlingen hebben zeven weken stage gelopen in verschillende werkvelden te weten verpleeghuis, thuiszorg, verstandelijk gehandicaptenzorg, kraamzorg. Beide groepen leerlingen zijn eerstejaars leerling, BOL niveau 3, verzorgende. De lesgroep zonder stage-ervaring bestond uit 14 leerlingen, hiervan hebben 12 leerlingen de enquête ingevuld. De lesgroep met stage-ervaring bestond uit 17 leerlingen, hiervan hebben 15 leerlingen de enquête ingevuld. Alle leerlingen hebben dezelfde vragenlijst gekregen om te beantwoorden.

De vragenlijst die zij hebben beantwoord.

Antwoorden leerlingen met stage-ervaring.

1. **Wat is voor jou het belangrijkste doel in de stage van het eerste jaar binnen je opleiding bij de Gilde Opleidingen tot Verzorgende? Meerdere antwoorden mogelijk.**

Figuur 14.

Doel stageperiode eerstejaars Verpleegkundige/Verzorgende.

Bron: Enquête leerlingen met stage-ervaring Gilde Opleidingen, april 2014.

Ervaring opdoen. Zes leerlingen geven hetzelfde antwoord.

Het leren van de basiszorg. Vijf leerlingen geven hetzelfde antwoord.

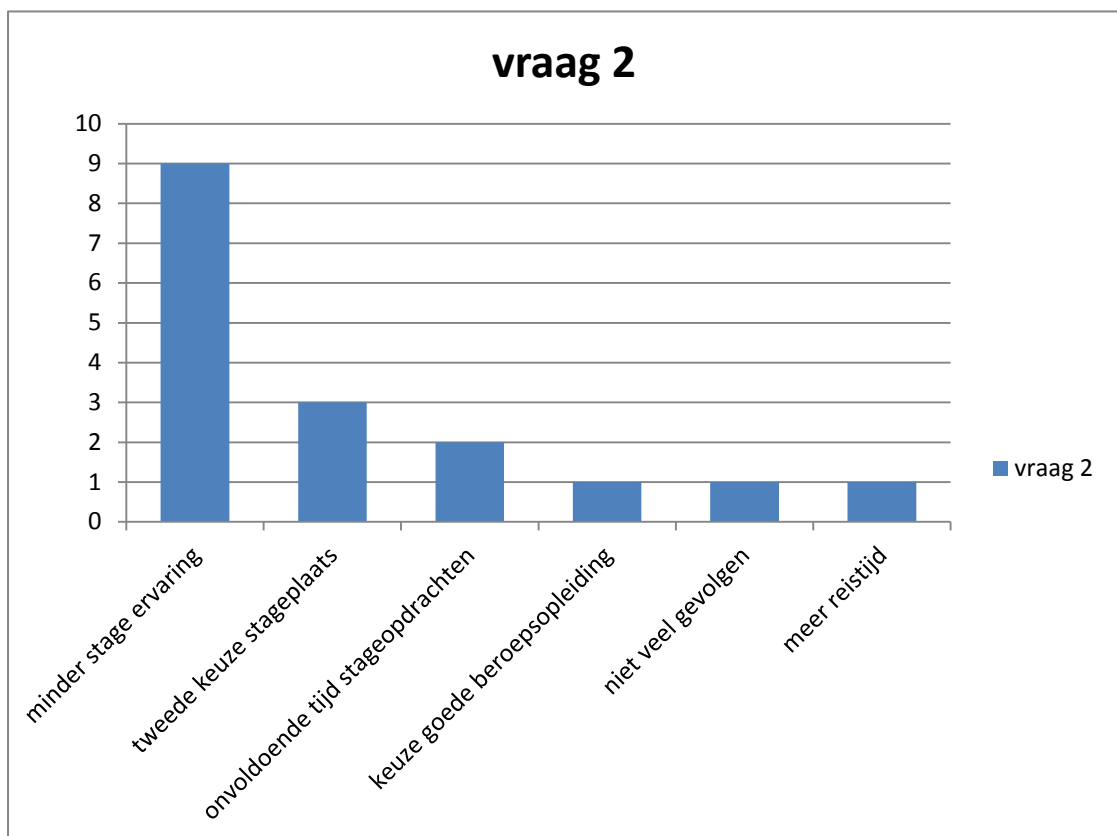
Een beeld krijgen van de stageplek in de zorg. Vijf leerlingen geven hetzelfde antwoord

Dat je weet of je de goede opleiding aan het doen bent. Twee leerlingen geven hetzelfde antwoord.

Genoeg tijd hebben voor de opdrachten. Eén leerling geeft dit antwoord.

Zorgen dat je opdrachten af zijn. Eén leerling geeft dit antwoord.

2. Wat zijn voor jou als eerste jaars leerling de gevolgen van het tekort aan stageplaatsen vanuit de Gilde Opleidingen. Meerdere antwoorden mogelijk.

Figuur 15.

Gevolgen tekort aan stageplaatsen.

Bron: Enquête leerlingen met stage-ervaring Gilde Opleidingen, april 2014.

Je kunt minder ervaring op doen. Negen leerlingen geven hetzelfde antwoord.

Je komt misschien ergens stage te lopen waar je liever niet wil. Drie leerlingen geven hetzelfde antwoord.

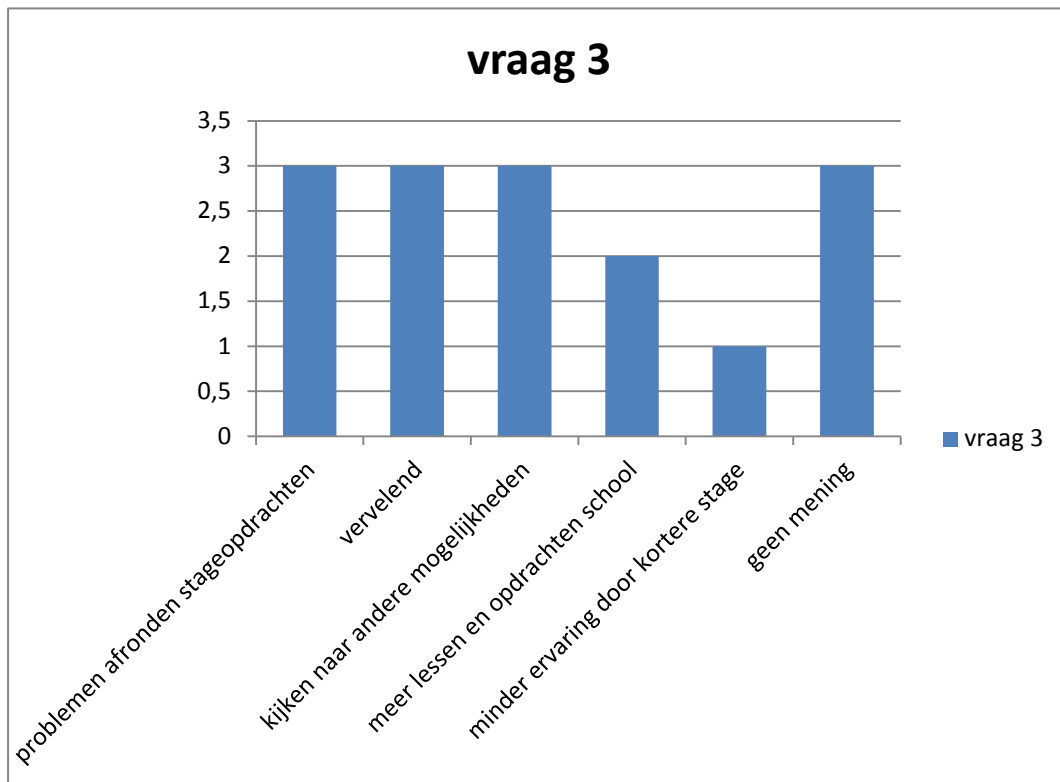
Dat ik in de war raak van mijn opdrachten. Ik heb niet genoeg tijd voor mijn opdrachten. Twee leerlingen geven hetzelfde antwoord.

Je kunt niet kijken of je wel op de goede opleiding zit. Eén leerling geeft dit antwoord.

Voor mij heeft het niet veel gevolgen omdat ik al helpende welzijn opleiding heb gedaan. Eén leerling geeft dit antwoord.

Je moet verder gaan reizen voor je stageplaats. Eén leerling geeft dit antwoord.

3. Wat zijn jouw ervaringen met de alternatieven die nu worden ingezet om het probleem op te lossen? Meerdere antwoorden mogelijk.

Figuur 16.

Ervaringen alternatieven.

Bron: Enquête leerlingen met stage-ervaring Gilde Opleidingen, april 2014.

Je komt in de problemen met je stageopdrachten. Het is teveel in korte tijd. Drie leerlingen geven hetzelfde antwoord.

Vervelend. Drie leerlingen geven hetzelfde antwoord.

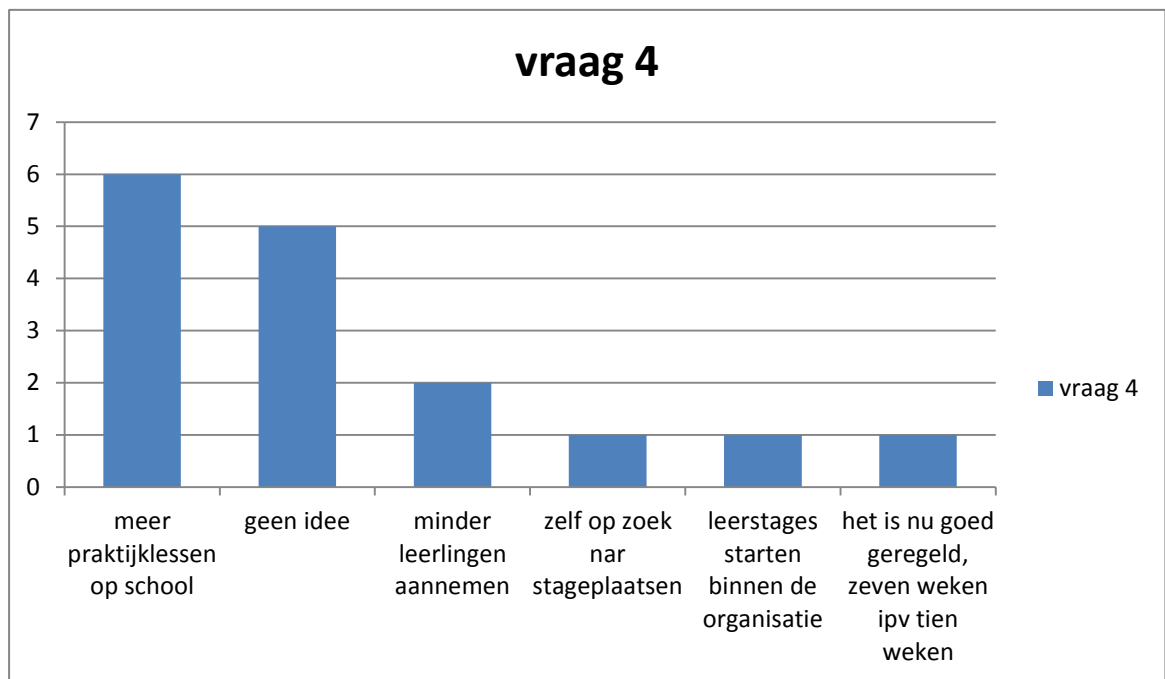
Vervelend, kijken naar andere mogelijkheden. Drie leerlingen geven hetzelfde antwoord.

Meer lessen op school, meer opdrachten op school. Twee leerlingen geven hetzelfde antwoord.

Minder ervaring door kortere stage. Eén leerling geeft dit antwoord.

Geen mening. Drie leerlingen geven hetzelfde antwoord.

4. Wat is volgens jou de beste oplossing voor het probleem, het tekort aan stageplaatsen in de Zorg? Meerdere antwoorden mogelijk.

Figuur 17.

Beste oplossing tekort aan stageplaatsen.

Bron: Enquête leerlingen met stage-ervaring Gilde Opleidingen, april 2014.

Meer praktijklessen op school. Zes leerlingen geven hetzelfde antwoord.

Geen idee. Vijf leerlingen geven hetzelfde antwoord.

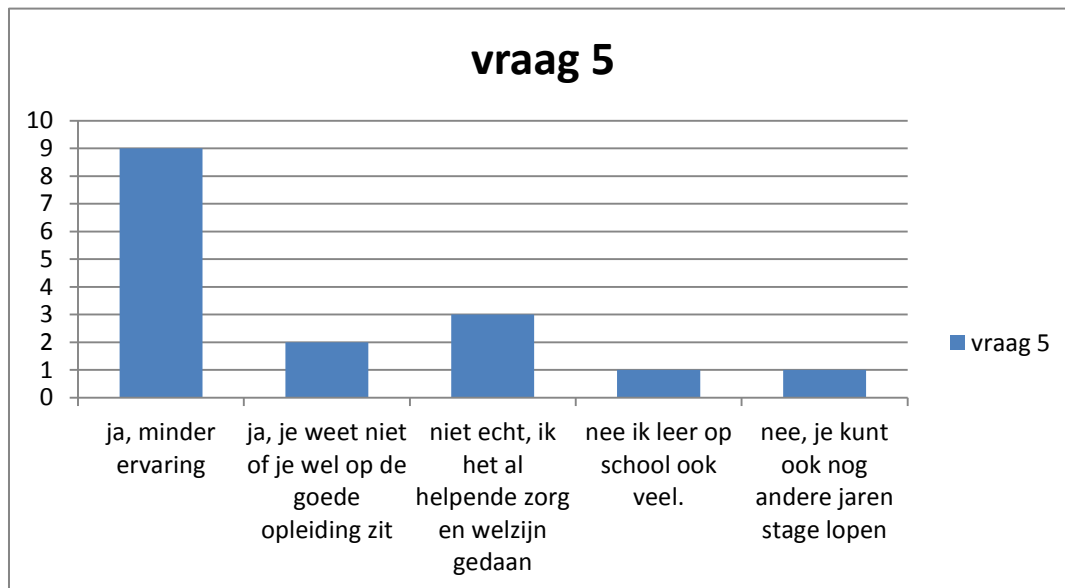
Minder leerlingen aannemen. Twee leerlingen geven hetzelfde antwoord.

Leerstages starten binnen de organisatie. Eén leerling geeft dit antwoord.

Zelf op zoek naar stageplaatsen. Eén leerling geeft dit antwoord.

Het is nu goed geregeld, zeven weken stage i.p.v. tien weken. Eén leerling geeft dit antwoord.

**5. Heeft dit probleem volgens jou invloed op jou toekomst? Leg dit uit.
Meerdere antwoorden mogelijk.**

Figuur 18.

De toekomst

Bron: Enquête leerlingen met stage-ervaring Gilde Opleidingen, april 2014.

Ja, minder ervaring. Negen leerlingen geven hetzelfde antwoord.

Ja, je weet niet of je wel op de goede opleiding zit. Twee leerlingen geven hetzelfde antwoord.

Niet echt, ik heb al helpende zorg en welzijn gedaan. Drie leerlingen geven hetzelfde antwoord.

Nee, ik leer op school ook veel. Wat ik op stage heb geleerd is al heel veel voor zeven weken. Eén leerling geeft dit antwoord.

Nee, je kunt ook nog andere jaren stage lopen. Eén leerling geeft dit antwoord.